

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra pedagogiky

**JAK ŽÁCI OBORU KADEŘNICTVÍ
VNÍMAJÍ PRAVIDLA CHOVÁNÍ VE
TŘÍDĚ, VE ŠKOLE A VE SVÉM
ŽIVOTĚ**

Bakalářská práce

Eva Hausnerová

Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

Vedoucí práce: Mgr. Michal Dubec

Plzeň, 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Jak žáci oboru kadeřnictví vnímají pravidla chování ve třídě, ve škole a ve svém životě*“ vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

Plzeň 30. června 2015

.....

Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Michalovi Dubcovi za odborné vedení, vlastní připomínky a návrhy. Děkuji svým žákům za trpělivost a ochotu při vyplňování dotazníků pro praktickou část práce. Mé díky také patří celé mé rodině a blízkým, kteří mě po celou dobu podporovali.

ÚVOD.....	1
1 Teoretická část.....	2
1.1 Pravidla a život.....	2
1.1.1 Smysl pravidel v životě	2
1.1.2 Pravidla a proces vývoje člověka	3
1.1.3 Pravidla a osobnost studenta.....	4
1.2 Pravidla a škola.....	7
1.2.1 Školní řád a jeho tvorba.....	7
1.3 Pravidla a třída.....	10
1.3.1 Osobnosti učitele, vyučovací styly a jejich vliv na práci s pravidly ve třídě	10
1.3.2 Formulování a zavádění pravidel ve třídě	11
1.3.3 Kázeň.....	12
1.3.4 Nekázeň a výchovná opatření.....	14
2 Praktická část.....	18
2.1 Integrovaná střední škola živnostenská	18
2.1.1 Obor Kadeřník	19
2.2 Specifikace výzkumu.....	20
2.3 Výzkumný vzorek	20
2.4 Hlavní výzkumný cíl	20
2.5 Formulování hypotéz.....	21
2.6 Volba metody výzkumu	21
2.7 Vyhodnocení dotazníků.....	21
2.8 Vyhodnocení hypotéz.....	31
2.9 Závěry z uskutečněného výzkumu	32
2.10 Jak vnímali výzkum samotní žáci.....	32
Závěr.....	33
Resumé	35
Summary.....	36
Seznam literatury:.....	37
Seznam příloh:.....	39

ÚVOD

„MOTTO:

„Svoboda není možná bez autority, jinak by se proměnila v chaos. A autorita není možná bez svobody, jinak by se proměnila v tyranii.“

Stefan Zweig

Vztahy založené na vzájemné důvěře, úctě a respektu jsou v procesu výchovy a vzdělávání nezbytné. Každý učitel a vychovatel má zájem, aby jeho výchovné a vzdělávací působení bylo co nejefektivnější. Podstatou a cílem výchovy je individuální rozvoj žáka, jeho socializace ve společnosti, rozvoj jeho potřeb a možností. Cílem výchovy je rozvíjení citových a rozumových schopností člověka, utváření jeho postojů a způsobů jeho chování v souladu s cíli dané skupiny a kultury. Cílem vzdělávání je zprostředkovat dosažené zkušenosti, chování a hodnotové systémy. Mezi učitelem a žákem ve vyučování existuje vzájemné působení.

Ve své práci se soustředím na školní prostředí, konkrétně na oblast školních a třídních pravidel. Tématu pravidel se budu věnovat jak ze stránky psychologické, tak ze stránky pedagogické.

V druhé, praktické části práce, se snažím prostřednictvím dotazníku s otevřenými otázkami zjistit, jak studenti vnímají smysl školních a třídních pravidel. Na závěr shrnuji poznatky z dotazníků a vyhodnocuji tyto výsledky.

1 Teoretická část

1.1 Pravidla a život

1.1.1 Smysl pravidel v životě

Úzkostmi, obavami a strachem trpí lidstvo od nepaměti, a proto hledáme jistoty. Máme potřebu se vyhýbat chaosu, ohrožení, násilí, něčemu neznámému či neobvyklému, co vypadá hroživě. Tyto jevy lze definovat jako nepříjemný citový stav, v němž převažují pocity - napětí a obavy. Vzniká v situaci nejistoty, má-li jedinec pocit, že by mohly být ohroženy nějaké jeho důležité hodnoty. Někdy aktivizují tyto pocity člověka k nutnosti tento signál potenciálního nebezpečí odstranit. Tyto reakce jsou často ovlivněny vztahem k potřebám každého jedince. Každý jedinec má odlišné potřeby. Chceme se skrýt před nebezpečím, ochraňovat své vlastní teritorium. Můžeme prožívat ohrožení jak fyzické, psychické i sociální. Potřebujeme důvěřovat blízkým osobám, že nás nezradí, neopustí, ale naopak, že nás budou chránit. K uspokojení našich potřeb bezpečí patří pocit, že věci se dějí předvídatelným způsobem, že platí určitý řád tedy pravidla (volně dle Kopřiva, 2005, s. 192-202).

Pravidlo neboli regule (lat. regula) nám označuje nějaký předpis, doporučení, normu či návod, jedná se o tzv. empirickou zákonitost. Pravidla máme různá a pocházejí z různých lidských činností např. pravidla silničního provozu, pravidla pravopisu, atd. Dokonce můžeme najít i pravidla týkající si života jako takového, např. žít zdravý život, nebrat si nic osobně, umět naslouchat, nevytvářet si domněnky atd. Kromě toho, že všichni lidé mají své základní potřeby stejné, liší se však formy k jejich uspokojení. V západní kultuře mají lidé jiné hodnoty a normy. Např. co se v moderní společnosti zdá být nepřijatelné, v jiné kultuře se to považuje za normální. Každá kultura má své jedinečné vzorce chování a nelze tyto normy, zvyky a pravidla pochopit bez historického podtextu a v optimální míře v nezaújatém pohledu (volně dle Giddens, 1999, s. 32-40).

Hlavním smyslem pravidel je to, aby nám umožňovala dosahovat cílů. Jsou tu proto, abychom dokázali dosahovat svých cílů bez poškozování práv druhých lidí. Stejně tak chrání nás, aby druzí lidé nepoškozovali nás při dosahování svých osobních cílů. Pokud žijeme v lidské společnosti, pravidlům se nevyhneme (Dubec, 2007, s. 8).

1.1.2 Pravidla a proces vývoje člověka

Proces vývoje člověka až po osobu, která si dobře uvědomuje sebe samu, je dlouhodobý a různorodý. Tento proces označujeme jako socializace. Člověk během tohoto procesu vstřebává různé vlivy. Do procesu jsou zapojeny všechny složky vývoje jak z pohledu vývoje osobnosti, tak i jejího okolí. Člověk se musí správnému způsobu chování a jednání tzv. naučit. „*Osobnost můžeme charakterizovat jako jednotu všeho tělesného a psychického, vrozeného a získaného, která je typická pro daného jedince, utvářená a projevující se v jeho chování*“ (Holeček, 2003, s. 102).

Podmínkou pro přijetí norem a pravidel pro jedince je jeho rozumová zralost, kdy jedinec chápe vnější požadavky a rozumí, co se od něj požaduje. Těmto požadavkům se také podřizuje. Obvykle tento proces nazýváme procesem interiorizace, kdy si jedinec zvnitřňuje normy a pravidla. V tomto procesu se z jedince stává bytost, která se aktivně zúčastňuje společenského života. Osvojuje si dovednosti a hodnoty, které jsou nezbytné pro schopnost orientovat se ve společenském prostředí. Zvnitřněné hodnoty se pak projevují na jeho osvojeném chování. Tento proces exteriorizace je dovršením osvojování si těchto návyků. Jedince se chová podle postojů, hodnot a názorů, které má zvnitřněné. (Holeček, 2003, s. 175).

Adolescence

Termín adolescence pochází z latinského slova *adolescere* – dorůstat a mohutnět. Období adolescence je stále obdobím vývojovým a řadí se mezi dětství a dospělost. Období adolescence v dnešní době prochází výraznou změnou. Dnešní adolescenti se snaží co nejrychleji uspět ve světě dospělých. Mají tendence se zbavit dětských vlastností a usilují o co nejrychlejší získání svobody a práv k rozhodování. V posledních desetiletích se obraz adolescenta změnil po stránce sociální a kulturní. Dnešní adolescenti již nepocítují období adolescence jako období krize. Dnešní životní styl adolescentů vyjadřuje vlastní identitu. Mají touhu se lišit od ostatních, i když to vede paradoxně ke vzájemné podobnosti adolescentů. Spokojenost se vzhledem jim má pomáhat k vytvoření si vlastního sebevědomí (volně dle Vágnerová, 2012, s. 367- 445).

Adolescenti hledají „opravdové hodnoty“, které by byly trvalé a nezpochybnitelné. Mají potřebu tyto hodnoty dodržovat. Preferují jednoznačné a zásadní řešení problémů. Přetrvává stále potřeba nevytvářet kompromisy.

Pokud jsou seznamováni s pravidly, mají potřebu přemýšlet o jejich smyslu. Pokud je přijmou, nespokojí se jen s jejich proklamací. Chtějí, aby byla skutečně dodržována.

Dochází k psychické stabilizaci jedince. Dokončuje se vývoj charakteru a osobnostních vlastností. Někdy však v tomto období může docházet k nesouladu mezi fyzickou a sociální kulturní zralostí. Mohou se následně objevovat psychopatologické symptomy jako je toxikománie, dále také deprese či mentální anorexie (volně dle Novotná et al., 2004, s. 55-57).

1.1.3 Pravidla a osobnost studenta

Každá osobnost se vyznačuje jiným vývojem a jinou strukturou osobnosti. Na vývoj osobnosti má také vliv dědičnost a společenské prostředí (Průcha et al., 2003, s. 192).

Strukturu osobnosti můžeme dělit do několika kategorií, které nám pomáhají se orientovat ve struktuře osobnosti. Důležitou stránkou osobnosti jsou vlastnosti, které nám napomáhají někam směřovat a vykonávat určitou činnost - aktivačně – motivační vlastnosti. Jedince tyto vlastnosti někam posunují a ženou ho k určitým činnostem. Dalšími důležitými vlastnostmi jsou charakterové vlastnosti. Tyto vlastnosti mají morální význam. Jedná se o nějaký žebříček postojů a hodnot, kterým jedinec dává přednost. Tyto vlastnosti člověk také přijímá s pomocí seberegulačních vlastností. S pomocí těchto vlastností člověk efektivně řídí a kontroluje své chování (volně dle Holeček et al., 2003, s. 102-103).

Slovo motivace pochází z latinského slova „movere“ – hýbati. Tento pojem zahrnuje v širším slova smyslu faktory, která nám umožňují nějakým způsobem se chovat, vykonávat nějakou činnost a zaměřovat se na konkrétní cíl. Vyvolávají v nás nějakou aktivitu, prostřednictvím které jsme schopni vykonávat nějakou cílenou činnost. Je to jakási hybná síla, která dává jedinci směr. Rozlišujeme však vnitřní a vnější motivaci, jelikož rozlišovat motivaci na pozitivní a negativní je slepou uličkou. Předpokládáme, že děti je třeba od malička nutit, po dobrém nebo po zlém, aby dělaly, co je správné. „*Negativní vnější motivace je přijatelnější než úplný nezájem*“. Rozdělením motivace na vnitřní a vnější funguje ten fakt, že pokud děláme nějaké činnosti, které vycházejí z toho, co my chceme, co my potřebujeme, jsme více motivováni (volně dle Kopřiva et al., 2005, s. 178-181).

Další důležitou vlastností, která si výrazně podílí na jednání člověka podle norem, pravidel a společenských požadavků, je charakter. Tento pojem vyjadřuje vlastnost, podle

keré je jedinec schopen reagovat vzhledem ke svým hodnotám, zásadám a pravidlům. Na rozdíl od temperamentu, charakter nám vyjadřuje „obsah“ osobnosti. Charakter není vrozený. Vztah k druhým lidem, hodnotám a k sobě samému si člověk utváří během života (volně dle Holeček et al., 2003, s. 122-125).

Další významnou vlastností k utváření si nějakého vlastního systému chování a prožívání jsou také seberegulační vlastnosti. Seberegulační vlastnosti nám pomáhají kontrolovat a řídit své chování a prožívání. Do seberegulačních vlastností patří také svědomí, která nám určuje, co smím, co nesmím, co je morální a nemorální. Je to nejsilnější vnitřní regulátor našich činů. Je to jakási soustava zákazů a příkazů, která nám určuje, kdy a jaká pravidla lze překročit a jaká nikoliv (Holeček, et al., 2003, s. 129).

1.1.4 Pravidla a okolí jedince

Nejdůležitější jednotkou ve vývoji jedince je nepochybně rodina. V rodině se dítě učí sociální vazby a role. Každá rodina je ovlivněna prostředím, ve kterém žije, ale i přesto v každé rodině existují rozdíly ve výchově. Rodiny v současné době prožívají změny. Objevuje se stále více neúplných rodin a rozšířená rodina již nemá takový význam. Bohužel také přibývá i více zanedbávaných dětí. Nesprávné fungování rodiny má značný vliv na nežádoucí vývoj a vznik obtíží dítěte (volně dle Fontana, 1997, s. 38-43).

Rodina by měla dítěti poskytovat základní lidské potřeby a základní sociální zkušenosti. Zde by mělo dítě získat důvěru a uspokojení základních psychických potřeb. V rodině by mělo mít dítě prostor učit se a rozvíjet svoje sociální dovednosti. Dysfunkce rodiny se může projevit tím, že učí dítě hodnotám a pravidlům, které jsou v dané společnosti nežádoucí. Rodina by měla dát dítěti také citové vztahy, které jsou podstatné pro emoční vývoj dítěte. Dítě by mělo dostat takový prostor, aby si mohlo vytvořit svoji vlastní sebeúctu a sebedůvěru. Děti deprimované ve všech oblastech působení rodiny se často projevují nepříznivě ve společnosti a nejsou pak ani pozitivně akceptovány. Jejich sociální postavení ve společnosti je často méně příznivé. Jako únik jedinec vybírá útěk k partě se stejným sociálním statutem (volně dle Vágnerová, 2004, s. 47-53).

Sociální skupiny a vrstevnické vztahy jsou nedílnou součástí výchovy a socializace každého jedince. Znaky, které ovlivňují a spojují jedince do sociální skupiny, jsou zájmy, postoje, hodnoty, společné cíle, normy a pravidla a společné potřeby. Ve skupině se jedinec učí k sebeuplatnění, hledá si místo ve vztahu k ostatním. Jsou skupiny, které mají pozitivní vztah na jedince a přispívají k výchově a socializaci člověka tím správným směrem. Jednají v duchu společenských norem a pravidel. Často se jedná o skupiny, které

mají ve své činnosti zahrnuty sport, hudbu a přírodu. Jsou však také skupiny, které mají asociální charakter a negativně ovlivňují socializační proces jedince, a to zejména v období puberty (volně dle Čábalová, 2011, s. 203-207).

1.2 Pravidla a škola

Další prostředí, kde dochází k výchově dítěte, je škola. Ve škole dochází k záměrné výchově. Výchova a socializace se uskutečňuje na základě výchovných a vzdělávacích programů – rámcové a školní vzdělávací programy. Cíle ve škole by měly plnit cíle, které vychází ze společenských požadavků (volně dle Čábalová, 2011, s. 209-210).

Škola by však měla být nejen místem záměrného výchovně – vzdělávacího působení, ale měla by žákovi také umožnit jeho osobnostní rozvoj. Dobré sociální prostředí ve škole (škola, třídy, sbor, vychovatelé) má výrazný účinek na celkové příznivé klima ve škole. Mezi učiteli by měly fungovat interpersonální shody. Sociální klima školy je také závislé na kompetencích učitelů a jejich působení na žáka (volně dle Čábalová, 2011, s. 209-213).

Škola je v dnešním světě informační technologie do jisté míry nahraditelná, ale nesmírně vzrostla její socializační funkce. Mnoho sociálních, komunikačních nebo pracovních dovedností naráží v rodině na určité hranice, a jestliže by se neumožnilo dětem v jejich rozvoji, ponесou si to dál do života.

1.2.1 Školní řád a jeho tvorba

V každé škole se objevují i tzv. vnitřní dokumenty a vyhlášky. Na formulaci těchto pravidel se ve většině případů žáci vůbec nepodílejí. Pravidla chování jsou zakotveny ve školním řádu. Kompetence a zároveň povinnost vydat školní řád je dána zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (<http://www.msmt.cz>).

Ve školním řádu jsou definovány odstavce, které se přímo týkají pravidel chování ve škole. Jedná se o dodržování pravidel chování mezi školou a rodinou žáka, žáky a učiteli, žáky a majetkem školy a mezi žáky samotnými.

Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád

§ 30

(1) Ředitel školy vydá školní řád; ředitel školského zařízení vnitřní řád. Školní řád a vnitřní řád upravuje

a) podrobnosti k výkonu práv a povinností dětí, žáků, studentů a jejich zákonných zástupců ve škole nebo školském zařízení a podrobnosti o pravidlech vzájemných vztahů s pedagogickými pracovníky,

- b) provoz a vnitřní režim školy nebo školského zařízení,
- c) podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků nebo studentů a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí,
- d) podmínky zacházení s majetkem školy nebo školského zařízení ze strany dětí, žáků a studentů.

(3) Školní řád nebo vnitřní řád zveřejní ředitel na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení, prokazatelným způsobem s ním seznámí zaměstnance, žáky a studenty školy nebo školského zařízení a informuje o jeho vydání a obsahu zákonné zástupce nezletilých dětí a žáků.

O schválení školního řádu rozhoduje školská rada. Pokud je potřeba z hlediska provozu školy uvést do řádu podrobnější informace, je možné zavést tzv. provozní řád např. pro specializovanou učebnu. Školní řád také musí obsahovat dle školského zákona pravidla hodnocení ve škole a kázeňské opatření školy při porušení školního řádu (<http://www.msmt.cz>).

Výchovná opatření

§ 31

(1) Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Kázeňským opatřením je podmíněné vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, a další kázeňská opatření, která nemají právní důsledky pro žáka nebo studenta. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo školského zařízení nebo třídní učitel. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem druhy dalších kázeňských opatření a podmínky pro udělování a ukládání těchto dalších kázeňských opatření a pochval nebo jiných ocenění.

(2) Ředitel školy nebo školského zařízení může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitel školy nebo školského zařízení zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu jednoho roku. Dopustí-li se žák nebo student v průběhu zkušební lhůty dalšího zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem, může ředitel školy nebo školského

zařízení rozhodnout o jeho vyloučení. Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.

(3) Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči pracovníkům školy nebo školského zařízení se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností stanovených tímto zákonem.

(4) O podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka či studenta rozhodne ředitel školy nebo školského zařízení do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění žáka nebo studenta dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy se žák nebo student provinění dopustil, s výjimkou případu, kdy provinění je klasifikováno jako trestný čin podle zvláštního právního předpisu. 21) O svém rozhodnutí informuje ředitel pedagogickou radu. Žák nebo student přestává být žákem nebo studentem školy nebo školského zařízení dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyloučení, nestanoví-li toto rozhodnutí den pozdější (<http://www.msmt.cz>).

Vzhledem k potřebám školy a dítěte je velmi důležité, aby rodiče také zaujali aktivní přístup ke vzdělávání dítěte. Tyto aspekty mají pozitivní vliv na pokroky žáka (Fontana, 1997, s. 40).

1.3 Pravidla a třída

Pomocí pravidel ve třídě se žáci učí orientovat v různých situacích a vztazích. Pravidla pomáhají žákovi budovat systém školních uznávaných hodnot a norem. Díky těmto situacím a vzoru učitelek se žáci učí tyto formy chování. Díky jejich osobním zkušenostem dochází k jejich interiorizaci (zvnitřnění).

Výuka ve třídě má přesně stanovená pravidla, interakci mezi učitelem a žákem, má formulovaný jasný obsah a cíl. Zahrnuje verbální a neverbální projevy komunikace. Mezi faktory ke správnému fungování třídy patří dobře zavedená pravidla chování (volně dle Čábalová, 2011, s. 147-49).

1.3.1 Osobnosti učitele, vyučovací styly a jejich vliv na práci s pravidly ve třídě

Vztah učitele a žáka hrají významnou roli v procesu výuky. Důležitá je vzájemná komunikace a interakce mezi žákem a učitelem. S procesem výuky a vztahy mezi žákem a učitelem souvisí také typologie učitele a jeho vyučovací styly. Profese učitele také vyžaduje, aby učitel znal dobře své žáky. Pro úspěšné zvládnutí učitelské profese by měl také prohlubovat své vědomosti a znalosti a znát dobře svůj obor. K tomuto v neposlední řadě přispívá jeho dobré fyzické a psychické zdraví. Z hlediska převládající motivace můžeme také rozdělit učitele zaměřeného na svůj obor - logotrop nebo učitele zaměřeného na žáky – paidotrop. V praxi se však setkáváme málokdy s vyhraněným typem. Dobrý učitel by měl být neustále motivován a měl by mít vysokou potřebu seberealizace. Měl by si vytvářet podmínky ke zvládnutí stresu a také používat sebereflexi. Měl by mít bohatou slovní zásobu a plynulou výslovnost. Měl by si hlídat výšku tónu hlasu a při konfliktu nezvyšovat hlas. Měl by umět i použít prvky neverbální komunikace (volně dle Prunner et al., 2003 s. 100-124).

Existují také různé typologie vyučovacích stylů učitelů. Nejčastěji se zmiňují tři styly výchovy – demokratický, liberální a autoritativní. Demokratický styl se vyznačuje méně příkazy, spíše vede žáka k samostatnosti. Demokratický styl výchovy je vzhledem k pojmu pravidel charakterizován smysluplnými normami, které si v nejlepším případě daná skupina tvoří společně. Tato pravidla by měla platit pro všechny. A dalším základním rysem této výchovy je také zodpovědnost za dodržování těchto pravidel. Liberální styl má velmi malé řízení jedince. V tomto stylu spíše převládá nejistota a chaos. Liberální styl má nejasná pravidla a normy nebo nemá pravidla vůbec. Není jasné, kdo je určil, a nemají systematický přehled. Tato pravidla nejsou závazná, jsou vytvořená

nahodile. V autoritativním stylu jsou převážně příkazy a zákazy. Učitel dává žákům malý prostor k vytvoření si vlastního názoru. Děti nemají možnost si vytvořit vlastní prostor. Autoritativní styl výchovy se vyznačuje velkým množstvím příkazů, zákazů a povinností. Pokud vyžadujeme jen poslušnost, učíme děti si nevytvářet zodpovědnost za vlastní konání a činy. Člověk vychovaný touto výchovou se jen řídí někým jiným. Ve většině případů se tento člověk nedokáže samostatně rozhodnout a je manipulativní a zneužitelný. V této výchově vedeme žáka k poslušnosti a autoritě než k obecným zákonitostem (volně dle Kopřiva et al., 2005, s. 254-258).

Někdy se i učitelé mohou dopustit chyb při vnímání žáků. Při chybě prvního dojmu učitel vychází z přirozené tendence posuzovat žáka podle prvního dojmu. Další chybou je haló – efekt, který spočívá v tom, že učitel posuzuje žáka v určitém směru tj. kladném nebo záporném. Tato chyba ve vnímání nám pak brání vnímat ostatní vlastnosti dítěte. Další chybou je chyba nesprávného úsudku. Učitel vnímá žáky podle svých vlastních teorií a zákonitostí. Další chyba – projekce spočívá v tom, že učitel vnímá nejvíce žáka podle jeho nějaké vlastnosti osobnosti, která je mu podobná. Chybná tendence „figury a pozadí“ se vyznačuje posuzováním žáka podle jeho okolí, kde žije. Chyba mírnosti a přísnosti se projevuje tím, že učitel nesoudí žáka podle skutečných výsledků. Učitel má tendenci žáka soudit obecně pozitivně nebo negativně. Podobná je chyba centrální tendence, kdy má učitel tendenci soudit žáka v průměrném hodnocení a nejít do krajností. Žádný učitel by neměl podceňovat tyto chyby vnímání a svojí sebereflexí by se měl nad těmito sociálními chyby vnímání zamyslet (volně dle Prunner et al., 2003, s. 113-116).

1.3.2 Formulování a zavádění pravidel ve třídě

S pravidly chování ve třídě jsou děti seznámeny ve školním řádu. Žáci by měli být seznámeni s těmito pravidly na začátku školního roku. Mají-li pravidla fungovat, měli by žáci znát cíle jednotlivých pravidel a jejich smysl. Pokud žáci nevidí smysl pravidel, často se podle nich odmítají chovat. Jestliže začneme seznamovat žáky s cíli, je větší šance, že porozumí smyslu pravidel (volně dle Dubec, 2007, s. 8-9).

Kromě „školních pravidel“, mohou být do třídy zavedena pravidla k soužití žáků ve třídě. Pravidla by měla vznikat na základě potřeb žáků. Můžeme nechat žáky si vytvořit seznam pravidel samostatně. Skupina lidí zákonitě bude mít potřebu tvořit svá pravidla (volně dle Dubec, 2007, s. 9-10).

Je-li někde delší dobu pohromadě skupina lidí, zákonitě se dostaví potřeba nějakých pravidel. Soužití žáků ve třídě začne narážet na problémy: začnou se oslovovat způsobem, který některým z nich vadí, skáčou si během hodiny do řeči nebo si berou věci navzájem bez dovolení. Objevují - li se takové situace, je čas pro tvorbu pravidel (Dubec, 2007, s. 10).

„Dalším možným způsobem je „umělé“ navození situací, ve kterých žáci na základě vlastní zkušenosti dojdou k tomu, že pro jejich zvládnutí potřebují pravidla“ (Dubec, 2007, s. 10).

Pravidla by se měla formulovat konkrétně. Měla by jasně vyjadřovat, jaké chování je zakázáno a naopak. Pokud chceme formulovat pravidla pozitivně, můžeme narazit na překážku, že ne každé pravidlo se dá vyjádřit pozitivně např. zákaz alkoholu. Velký počet pravidel se nedoporučuje. Za efektivní se považuje 1-5 konkrétních pravidel (Dubec, 2007 s. 12).

K fungování pravidel se může také zavést ve třídě pozice „správce“ pravidel, který dokáže reagovat na porušení pravidel (Dubec, 2007, s. 13).

Měli bychom si také všimnout situací, kdy se dodržují pravidla a konkrétním popisným jazykem umět vyjádřit pochvalu za dodržení pravidel. Pokud se však pravidla nedodržují, učitel by měl upozornit na tuto skutečnost ihned po prvním porušení. Obecně platí zákonitost, že pokud nereagujeme na nějaké porušování pravidel soustavně, může se stát toto porušování pravidel normou ve třídě (Dubec, 2007, s. 14).

Zviditelnění a sepsání pravidel je základním předpokladem k fungování pravidel. Pravidla by měla být umístěna tak, aby je žáci při běžném rozsazení ve třídě viděli (Dubec, 2007, s. 16).

1.3.3 Kázeň

Kázeň je velice složitým jevem, který výrazně zasahuje do oblastí školního prostředí. Různost a někdy protichůdnost názorů na kázeň souvisí jednak s osobní zkušeností a též s faktem, že problematika kázně se dotýká nejobecnějších otázek výchovy a formování člověka (Bendl, 2004. s. 19).

„Kázeň lze vymezit jako vědomé dodržování zadaných norem chování. Rozumí jí tedy vědomé podřízení se zadaným normám, vědomé respektování zadaných pravidel, předpisů či ustanovení“ (Bendl 2004, s. 23).

Existuje kázeň ve společenském měřítku. Jedná se o funkce, kdy se očekává od

člověka, jak se měl a bude chovat. Přesné funkce kázně ve společnosti mohou být:

1. orientační (člověk ví, jak se má chovat a co může od ostatních očekávat)
2. ochrannou (s dobrými zákony a jejich zachováváním se lidé cítí bezpečně)
3. existenční (umožňuje člověku a lidskému rodu přežít)
4. sociotvornou (kázeň umožňuje společnosti dobře fungovat)
5. výkonovou (kázeň zvyšuje výkonnost a efektivitu lidského jednání)

Vždy ovšem také záleží na míře kázně, jelikož i přemíra kázně může vést k potlačení kreativity a spontánnosti (Bendl, 2004, s. 24).

Pokud mluvíme o školní kázni, má tři základní funkce:

- vytváření optimálních školních podmínek pro školní práci
- přípravu žáků pro další etapy života
- možnost k sebepoznání

Hlavním účelem kázně je tedy chovat se ukázněně. Žák se musí řídit určitými nastavenými pravidly. Musí tyto normy respektovat, aby nedocházelo k úrazům, k poškozování školního majetku a ke ztracení věcí. Mají zajišťovat plynulý školní provoz a dobré hygienické návyky. Dále by měly zajišťovat dětem pocit jistoty a bezpečí. Dodržování kázně přispívá u žáků k výkonnosti a napomáhá k efektivitě školní práce (Bendl, 2004, s. 24).

Uvnitř školy plní kázeň dva hlavní cíle:

- zajišťuje žákům a učitelům bezpečí
- vytváří prostředí podporující učení

Potřeba kázně stoupá s počtem lidí ve skupině, což je právě případ školy. Když je v jedné školní budově několik set žáků, je to nutnost. Určitý řád, určitá kázeň je předpokladem soužití a výkonnosti ve škole. Pravidla představují pro žáka pevný orientační bod, jistotu, začleňují jedince do třídy a školy. Kázeň je předpokladem, aby vyučování mohlo vůbec probíhat, aby se děti ve třídě učily, dávaly pozor, vnímaly látku, spolupracovaly s učitelem a se spolužáky (Bendl, 2004, s. 24).

1.3.4 Nekázeň a výchovná opatření

Pro kategorizaci příčin nekázně můžeme rozdělit příčiny nekázně na vnější a vnitřní. Vnitřní příčiny mohou být - genetické dispozice, porucha CNS, poruchy osobnosti a za vnější příčiny můžeme považovat vliv rodinné prostředí, pedagogického a životního okolí jedince (Bendl, 2004, s. 28).

Vliv na nekázeň má také doba, ve které se jedinec nachází. Některé příčiny nekázně jsou stejné po tisíce let, jiné se mění s dobou a prostředím. Mezi dnes důležitými okolními vlivy se spatřují sociokulturní podmínky žáka a rodiny (Bendl, 2004, s. 29).

Za hlavní příčiny nekázně můžeme považovat:

- agresivnější chování u dětí, které je dáno geneticky
- některé formy onemocnění např. ADHD
- nedostatky ve výživě dětí
- vliv sociokulturního prostředí
- negativní vliv mediálních prostředků
- přetíženost dětí ve škole
- nuda
- předvádění se chlapců před děvčaty
- boj žáků o moc
- vzájemné antipatie mezi žáky
- přechody žáků ze ZŠ do SŠ, žákovi trvá si přivyknout školnímu režimu
- snaha na sebe upozornit
- málo učitelů – mužů na školách
- fyziologická neposlušnost
- školní neúspěšnost

- nevyhovující atmosféra ve školách a chování některých učitelů (volně dle Bendl, 2004, s. 27-36).

Dalšími vlivy, které stojí v pozadí neukázněného chování, mohou být poruchy chování. Tyto odchylky v chování jsou stanoveny vzhledem k příslušnému měřítku – normě, kterou má daná společnost danou (Kocurová, 2002, s. 15-16).

Vzdorovitost se projevuje tím, že jedinec se nechce podřídit výchovným požadavkům. V počátečních stádiích vývoje je tento negativismus přirozeným projevem boje o autonomii. Při potlačení vzdorovitosti díky autoritativní a perfekcionalistické výchově se může tento vzdor stát součástí jedince. Dále se setkáváme s nevhodným upoutáváním pozornosti. Někdy se může jedince vyrovnávat s těžkými životními situacemi. Někdy se může jednat o příčiny poruchy osobnosti. Často je to však výchova z rodiny, kde dítěti není věnována adekvátní pozornost. Dalším formou nevhodného chování je lež. Jedinec se chce prostřednictvím lhaní vyhnout odpovědnosti za své činy, vyhnout se nějaké nepříjemné situaci nebo někomu ublížit. Častá lež je znakem mravní neposlušnosti. Pokud chceme předcházet lhavosti, měli bychom dítěti vysvětlovat nesprávnost jeho chování. Současně ho povzbuzujeme při přiznání chyby. Dalším důležitým faktorem je vštěpování správných sociálních norem a zásad správného chování. Tímto způsobem řešíme i krádež. Jde o výchovný problém. Může se jednat o touhy něco vlastnit nebo si něco kompenzovat. Také o snahu se vyrovnat vrstevníkům. Dalším častým jevem na škole, zejména na střední škole je záškoláctví. Může se objevit ve skupinové nebo individuální formě. Tento fakt může nastat ve špatné přizpůsobivosti dítěte na školu v důsledku nezralosti žáka nebo naopak nadprůměrného nadání. Žákovi není možno se dostatečně rozvíjet. Může se jednat i o nevhodný přístup učitelů a rodičů nebo má jedinec špatné postavení ve skupině vrstevníků. Další dnes častými problémy mladých jsou závislosti. Závislost je vždy výsledek přítomnosti podnětu, na kterém je jedinec závislý, sociálního prostředí a osobností jedince (volně dle Miňhová, 2000, s. 105-112).

V neposlední řadě je nutné zmínit dnes častý fenomén – šikanu. Šikana je závažným problémem. Jedná se o druh fyzického a psychického násilí. Šikana má své etapy a je velmi důležité, aby pedagogové nepodcenili první náznaky šikany. Při jakémkoliv projevu šikany je důležitá strategie. Učitel by měl zmapovat projevy šikany, oddělit oběti od agresorů a svědků šikany, vyšetřit je a poskytnout ochranu oběti. Poté by mělo následovat odhalení, potrestání a represe agresorů (volně dle Čábalová, 2011, s. 214-219).

Nevhodné chování může také přerůst v delikventní chování. Prevence těchto jevů spočívá v pevném rodinném zázemí, důsledné a vřelé výchově. Nezastupitelné místo zde mají výchovné instituce – škola. Na každé škole fungují tzv. výchovní poradci, kteří působí na škole jako poskytovatelé poradenských služeb spolu se školním metodikem prevence, případně školním psychologem/školním speciálním pedagogem a jejich konzultačním týmem složeným z vybraných pedagogů školy. Žák by měl mít také možnost se důvěrně obrátit na svého třídního učitele. Úkolem učitele je také seriózně informovat o důsledcích nevhodného chování. Měl by umět udržet u žáka pozitivní motivace a správnou zájmovou orientaci. Měl by se zajímat o to, co žák dělá ve svém volném čase. Učitel by měl umět zvážit, v jaké míře je nutné zapojit do problému rodiče (volně dle Miňhová, 2000, s. 105-112).

Výchovná opatření jsou daná v každém školním řádu. Každá škola má zavedena svoje kázeňská opatření a učitel je povinen se řídit těmito pravidly. Čím lépe se učitel orientuje v příčinách nekázně, tím lépe může stanovit kázeňské přístupy. Kázeňské prostředky korespondují také s charakterem učebního předmětu. Kázeňské prostředky by měly:

- respektovat důstojnost žáka
- učitel by měl mít na zřeteli hlavní cíl výchovy
- kázeňské prostředky by měly být přiměřené k osobnosti žáka
- měly by být přiměřené k dané situaci
- měly by být adekvátní pro učitele
- měly by být spravedlivé
- mělo by se dbát na důslednost (volně dle Bendl, 2004. s. 43-44)

Nezastupitelné místo mezi kázeňskými zásadami má zásada jednotných požadavků na chování žáků, odborně nazývána rovněž zásada jednoty požadavků a výchovných vlivů. V některých školních řádech je taxativně stanoven seznam sankcí, které budou udělovány za nejrůznější přestupky (např. 3 pozdní příchody – napomenutí třídního učitele, 4 - 6 pozdních příchodů – důtka třídního učitele atd.). Na první pohled se tento postup zdá být spravedlivý, ale ne vždy je respektována zásada individuálního přístupu a zásada

spravedlivosti. Spravedlivější by mohlo být srovnávat mezi žakovým chováním nyní a dříve a ne ho stále konfrontovat s ostatními. Nespravedlivé se také může rovněž jevit srovnávat děti z rozdílných rodin. Některé děti mají ideální podmínky, jiné pochází z rozvrácených rodin. Za zmínku stojí také to, že na každého žáka platí jiný kázeňský prostředek – jiná odměna a jiný trest (volně dle Bendl, 2011, s. 206–208).

2 Praktická část

2.1 Integrovaná střední škola živnostenská

Problematiku školních a třídních pravidel jsem se rozhodla zkoumat na škole, na které učím. Pro pochopení širšího kontextu práce s pravidly na této škole nejprve uvádím její základní charakteristiku.

Budova, ve které naše škola sídlí, slouží vzdělávání již od svého dokončení v roce 1908. Původně zde sídlilo německé reálné gymnázium, po skončení druhé světové války byla budova krátce pro školské účely nevyužitá, brzy zde však vznikla Základní učňovská škola. Od roku 1948 působící pod názvem Základní odborná škola 1 Kovodělná. Byla pod správou podniku Škoda. V následujících letech v této budově fungovala celá řada odborných učilišť. Jednalo se o obory zaměřené na strojírenství, stavebnictví a elektro. V roce 1977 po další reorganizaci vzdělávací soustavy zde vzniklo Střední odborné učiliště místního hospodářství. Nově se přidaly obory kadeřník – kadeřnice, zahradník, truhlář, obuvník a sklenář. Po roce 1989 došlo k zásadním změnám v síti, struktuře a typu učňovských škol obecně. Školy postupně získávaly právní subjektivitu, nebyly již navázané na „mateřské podniky“. Pro studující obory s maturitou vznikaly integrované střední školy a střední odborné školy. Střední odborné učiliště ve Škroupově ulici se tak v roce 1994 transformovalo do Integrované střední školy živnostenské (ISSŽ), v rámci které vznikla odborná škola. Došlo také k ukončení celé řady oborů, které se později osamostatnily. Nově vznikly čtyřleté studijní obory s maturitou. V roce 2005 byl nově otevřen umělecký obor Modelářství a návrhářství oděvů. Školou za dlouhou řadu let prošly stovky žáků, kteří byli plně připraveni na výkon budoucí profese (<http://www.issziv.cz>).

Výuka na škole probíhá ve tříletých učebních a čtyřletých studijních oborech denního studia. Dosaženým stupněm je střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Žáci tříletých oborů mohou pokračovat ve studiu na dvouletém nebo tříletém nástavbovém oboru (<http://www.issziv.cz>).

Školní vzdělávací program a učební plány jsou v souladu s legislativou danou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Na škole nyní studuje více než 500 žáků. Výuku zajišťuje kvalitní pedagogický sbor. Ve všech oborech je kladen důraz na rozvíjení individuálních schopností a praktických dovedností žáků. Škola umožňuje všem žákům uplatnit svůj talent v rámci různých mezinárodních projektů, při

akcích a soutěžích v Plzni, Plzeňském kraji, v České republice i v zahraničí.
(<http://www.issziv.cz>)

2.1.1 Obor Kadeřník

Obor Kadeřník (kód 69-51-H/01) probíhá v souladu s cíli středního a odborného vzdělávání. Přípravuje kvalifikované pracovníky pro povolání kadeřníka. Základními cíli tohoto programu je získání vědomostí a dovedností k výkonu povolání kadeřník. Výuka se skládá z teoretických předmětů a odborného výcviku, který probíhá ve vybavených prostorách odborného pracoviště. Metody a formy výuky jsou voleny s ohledem na charakter výuky. Klasifikace a hodnocení žáka vychází ze Školního řádu (příloha č. 1). Žák je veden k tomu, aby splňoval klíčové kompetence – k učení, k řešení problému, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence, kompetence k pracovnímu uplatnění, matematické kompetence, kompetence využívat prostředků IT. Dále je veden k naplnění odborných kompetencí, které jsou nutné ke splnění cílů tohoto oboru. Do oboru „Kadeřník“ uchazeči nekonají přijímací zkoušky, jsou přijímáni na základě kritérií pro přijetí:

- průměrný prospěch ze ZŠ (1. a 2. pol. 8. ročníku a 1. pol. 9. ročníku)
- celkový prospěch z českého jazyka a literatury, cizí jazyk a chemie (1. a 2. pol. 8. ročníku a 1. pol. 9. ročníku)
- bonifikace za kadeřnickou soutěž, která se koná dvakrát během školního roku, při dni otevřených dveří na škole.
- doporučení lékaře o zdravotní způsobilosti
- řádně vyplněná a v termínu odeslaná přihláška (do 15. března 2015).

Absolvent se uplatní v povolání kadeřník při poskytování profesionálních služeb kadeřnických provozovnách a salonech. Po získání nezbytné praxe v oboru je připraven podnikat a poskytovat kadeřnické služby. Způsob ukončení je vykonání závěrečné zkoušky, jejíž obsah a organizace se řídí platnými předpisy. Úspěšné složení závěrečné zkoušky umožňuje absolventovi ucházet se o střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Absolvent je připraven prohlubovat si specifické znalosti v oboru různými školeními a kurzy (<http://www.issziv.cz>).

2.2 Specifikace výzkumu

Na učilištích se bohužel setkáváme s nekázní mladé populace, která komplikuje dosahování pracovních cílů. V poslední době a v některých profesích existuje nedostatečná profesionální motivovanost žáků ke studiu. Výzkumem se proto budu snažit přijít na to, jestli žáci chápou nastavená pravidla na pracovišti praktické výuky. Jestli znají smysl a význam pravidel. Chci porovnávat dodržování pravidel, četnost jejich porušování, názory žáků na nastavená pravidla na pracovišti. Budou dotazováni žáci prvního a druhého ročníku. Na základě analýzy dotazníkového šetření bych chtěla navrhnout konkrétní opatření, která by mohla pomoci nastavování a dodržování pravidel chování ve škole.

2.3 Výzkumný vzorek

Jako výzkumný vzorek jsem si vybrala žáky prvních a druhých ročníků oborů kadeřník Střední školy živnostenské v Plzni. Praktická výuka se nachází na adrese Křimická 3, Plzeň. Tito žáci mají už určité zkušenosti se školním řádem, který je nastavený pro odborný výcvik. Výzkumu se zúčastnilo 60 respondentů (žáků ve věku od 15 do 18 let). K výzkumu došlo ve vyučování odborného výcviku v měsíci lednu a únoru 2014.

2.4 Hlavní výzkumný cíl

Hlavním cílem mého výzkumu je zjistit a analyzovat, zda žáci znají smysl zavedených pravidel v praktickém vyučování a zda tato pravidla dodržují.

2.5 Formulování hypotéz

Hlavní hypotéza:

"Nevidí-li studenti smysl zavedeného pravidla, často ho porušují“.

Vedlejší hypotézy:

H1.: Žáci 1. ročníku, kteří nemají praxi, neznají dostatečně zavedená pravidla.

H2.: Žáci 2. ročníku, kteří mají praxi, znají zavedená pravidla chování.

2.6 Volba metody výzkumu

Pro získání informací jsem použila metodu dotazníkového šetření. Dotazník je způsob písemného kladení otázek a hromadného získávání písemných odpovědí (Chráska, 2007, s. 163).

Zvolila jsem ho z důvodu efektivity - během krátké doby lze získat velký počet dat. Dotazníky byly vytvořeny za účelem získání přehledu o názorech a postojích žáků k zavedeným pravidlům. Otázky v dotazníku jsou voleny jako otevřené. Otázky jsem formulovala tak, aby byly pro žáky jednoduché a srozumitelné. Dotazník uvádím v příloze č. 2.

2.7 Vyhodnocení dotazníků

Otázka číslo 1: Která konkrétní pravidla, která se týkají výkonu praxe, znáš? Napiš, co je jejich smyslem?

Odpovědi:

Nejčastější odpovědí u žáků I. ročníku bylo, že v prostorách a blízkosti školy je žákům zakázáno kouřit a manipulovat s otevřeným ohněm. Takto odpovědělo 60% žáků z celkového počtu. Jako druhé pravidlo, které žáci znají, je zákaz používání mobilních telefonů po celou dobu praktického vyučování. Na toto pravidlo si vzpomnělo 50% žáků. Jako třetí pravidlo, které si pamatují je, že jejich pracovní oděv a obuv musí být bílé barvy a v souladu s hygienickými předpisy. Takto odpovědělo 40% žáků. Dost mě překvapilo, že

zhruba 10% žáků z celkového počtu si nedokázalo vzpomenout na žádné pravidlo, které je na pracovišti zavedené. Dalších 10 % žáků z celkového počtu odmítlo na téma znalosti pravidel odpovídat, prý je to nezajímá a nikdy zajímat nebude. Dále tito žáci napsali do dotazníku pravidlo zákazu gelových nehtů. Takto odpovědělo asi 5% žáků z celkového počtu.

Žáci II. ročníku odpovídali jednoznačně. Zhruba 60% žáků napsalo pravidlo, že musí docházet podle stanoveného rozvrhu hodin. Toto tvrzení se může opírat o fakt, že žáci již pobírají za poskytnutí svých služeb finanční odměnu. Jako druhé pravidlo žáci uvedli, že svoji nepřítomnost na pracovišti musí ten den telefonicky omluvit. Takto odpovědělo 50% z dotázaných. A nejpozději do tří dnů omluvit svoji nepřítomnost písemně nebo emailem. Jako třetí pravidlo uvedli žáci II. ročníku, že musí být vybaveni příslušnými pomůckami, kterými mohou vykonávat praktickou výuku. Takto odpovědělo zhruba 30% žáků z celkového počtu třídy. Zhruba 20% žáků uvádělo pravidlo, že musí být řádně a vhodně oblečení a upraveni. Také si pamatovali pravidlo, kde jim učitelé odborného výcviku doporučovali nenosit do vyučování větší částky peněz nebo cenné předměty. Takto odpovědělo 15 % žáků z celkového počtu. Zhruba 5% žáků si pamatovalo, že je možné uschovat cenné předměty do trezoru.

Analýza odpovědí:

Mezi prvním a druhým ročníkem jsou odpovědi rozdílné. Je znát, že mezi žáky jsou věkové rozdíly, žáci II. ročníku v průměru ve věku 17 a 18 let jsou vyspělejší, a to ukazuje i na jejich odpovědi. Dohromady 20% žáků z I. ročníku nevykázalo žádnou odpověď nebo se snažili vyhnout odpovědi. II. ročníky vykázali více pravidel. Pravidla, která uváděli, jsou náročnější na jejich plnění. Je poznat, že žáci II. ročníku jsou o něco vyspělejší a zodpovědnější. U žáků I. ročníku, kteří neměli žádnou odpověď, jsem toto předpokládala. Jsou to často žáci z problémových rodin, kteří nemají zažité ani základní pravidla slušného chování. Rodiče o ně nejeví žádný zájem. Většinou se jedná o žáky z rodin neúplných. Žáci mají často střídavou péči, kdy jeden týden jsou u matky a druhý týden u otce. Tito žáci si ani neuvědomují, že bez nastavených pravidel to v životě nebude fungovat. Nemají z domova zažité povinnosti, které musí plnit. Lépe řečeno, které by měli plnit.

Otázka číslo 2: Která pravidla se podle tebe na pracovišti nejčastěji porušují?

Odpovědi:

Zhruba 50% žáků I. ročníku mělo jasnou a velmi rychlou odpověď, že nejčastěji porušované pravidlo je používání mobilního telefonu na pracovišti. Tito žáci vůbec nechápou smysl vzniku tohoto pravidla, a proto ho nerespektují. Jako další pravidlo uvedli používání vulgárních výrazů. Toto porušení pravidla napsalo 40% žáků z dotazovaných. Dalších 20 % žáků uvedlo, že nejčastěji porušované je pravidlo zákazu kouření, které je zakázáno v objektu budovy a také před budovou praktického střediska. Dále je porušováno pravidlo pozdních příchodů do výuky. Toto porušení pravidla znalo 10% žáků z celkového počtu. Z celkového počtu se 5% žáků shodlo na porušování pravidla špatné připravenosti na praktickou výuku, kdy zapomínají nosit osobní, ochranné, pracovní prostředky. Dále 5% žáků má problémy dodržet pravidlo včasného omlouvání své nepřítomnosti na pracovišti praktické výuky.

Žáci II. ročníku odpovídali jednoznačněji, zhruba 60% z celkového počtu dotazovaných žáků porušuje pravidlo používání mobilního telefonu na pracovišti. Toto pravidlo absolutně neuznávají a berou ho jako naprosto nesmyslné. Nechápu důvod, proč nemůžou používat svůj mobilní telefon k vyřizování osobních věcí. Dále 50% žáků porušuje pravidlo kouření před budovou praktické výuky. Podle nich je to jejich věc, neboť si ničí své zdraví. Zhruba 10% žákům dělá problém dodržet pravidlo nošení čistého, vyžehleného a bílého pracovního oděvu. Jen 10% žáků odpovědělo, že častým porušením pravidel je používání vulgárních výrazů. Jedna žákyně mi napsala: „Mně osobně to přijde jako nehoráznost mluvit vulgárně“. Nejhorší podle ní je se bavit vulgárně před klienty, kteří k nám chodí na praktickou výuku na stříhání. Uvedla, že je to nejhorší, že k nám chodí převážně starší klienti, kteří vulgárnost odsuzují nejvíce. Dalších 20% uvedlo, že mají problémy s dodáním omluvenky za zameškanou absenci na pracovišti, kdy omluvenka se musí donést nejpozději do tří pracovních dnů. A jako další pravidlo, které nedodržují, uvedli žáci porušení pracovní kázně v ohledu dohadování se před klientem kdo je na řadě a kdo půjde zákazníka ostříhat. Toto uvedlo 10%. Dokonce jedna žákyně dodala: „Je to neprofesionální a velmi trapné před zákazníkem“. Také uvedla, že tímto nevhodným chováním přicházíme o zákazníky a oni jako žáci pak přijdou o peníze. Z celkového počtu dotázaných 40% žáků odpovědělo, že nemají žádný problém s dodržováním pravidel, která jsou dána na pracovišti, tudíž nemají důvod je porušovat.

Analýza odpovědí:

Tyto odpovědi se shodují se skutečností porušování pravidel na pracovišti. Mezi prvním a druhým ročníkem mě nepřekvapilo, že nejčastější porušení pravidla je zákaz používání mobilního telefonu na pracovišti. V této moderní době si žáci absolutně neumí představit žít bez mobilního telefonu. Nechápu, kdy je naprosto nevhodné používat telefon. Je to jeden z hlavních problémů moderní doby. Spousta žáků je na telefonu závislá a přesto, že je jim jasný postih za nedodržení pravidla, tak ho neustále porušují. Jako učitel odborného výcviku mám časté konfrontace s žáky na téma používání mobilního telefonu na pracovišti. Žáci, kteří mně na otázku vůbec neodpověděli, jsou, jak jsem se již zmiňovala, buď z problémových, nebo neúplných rodin. U těchto žáků je více výchovných problémů. Co se týká pravidla zákazu kouření v budově a před budovou praktické výuky, tak se jim neustále snažím vysvětlit, jaké má kouření zdravotní následky. Co kouření způsobuje se zdravím. Dále, že před budovou se nekouří z důvodu, že nám házejí nedopalky na zem. Pokud již je nutné zavolat rodičům a upozornit je na tento fakt, poté zjistíte, že běžně rodiče kouří se svými dětmi a že je to vlastně naprosto normální. Také je spousta rodičů, kteří svým dětem cigarety kupují a berou to jako povinnost. Dále mě dost překvapilo, že jen 10% žáků uvedlo vulgární výrazy. Dle mého názoru, je to dnes nejčastější problém, se kterým se pedagogové setkávají. Dítě je zrcadlo rodičů, a pokud rodiče se svými dětmi používají vulgárních výrazů, je velmi časté, že tito žáci se také takto vyjadřují. Pro tyto žáky je pak používání vulgárních výrazů naprosto přirozené. Dále jsem byla mile překvapená, že existují také žáci, kteří si uvědomují, že pokud se budou vhodně chovat k zákazníkovi, je pravděpodobné, že nás zákazník znovu navštíví.

Otázka číslo č. 3: Jaké pravidlo na pracovišti by se dle tvého názoru v případě porušení dalo tolerovat a proč?

Odpovědi:

Na tuto otázku byla nejčastější odpověď od žáků I. ročníku, že by rozhodně tolerovali používání mobilního telefonu. Takto odpovědělo 70% žáků. Odpovídali rychle, bylo poznat, že se nad tou to otázkou ani moc nerozmýšleli. Důvod této odpovědi byl zcela jasný, žáci nechápu proč je mobilní telefon na pracovišti zakázán. Argumentovali tím, že je moderní doba a že si neumí představit existovat bez mobilního telefonu. Cítí se být silně omezováni, že nemůžou používat mobilní telefon. Dalších 20 % žáků odpovědělo, že by

tolerovali porušení pravidla, které zakazuje kouření na pracovišti praktické výuky. Opět je to pro ně omezování. Podle jejich názoru by mohli kouřit v době přestávek. Objevila se i odpověď: „Mohli bychom mít svoji místnost, kde bychom mohli kouřit, a tím bychom neomezovali a neohrožovali nekuřáky“. Zbytek 10% žáků by tolerovalo pravidlo pozdních příchodů na pracoviště.

Zde žáci II. ročníku odpovídali podobně jako žáci I. ročníku. Většina žáků se nesmířila s tím, že mají zákaz používání mobilního telefonu na pracovišti. Tak mi odpovědělo 80% žáků. Nevidí důvod omezení používání mobilního telefonu, protože jsou zvyklí být v kontaktu s vrstevníky a rodinou. Popsali: „Je výhodné být na telefonu, jelikož máme kontakt s ostatními“. Dalších 20 % žáků mi odpovědělo, že by netolerovali žádné porušení pravidla, která jsou nastavena na pracovišti praktické výuky.

Analýza odpovědí:

Zde je poznat, že se žáci shodli ve většině případů na porušení pravidla používání mobilního telefonu. Přesto, že je jim při školení důkladně vysvětleno, proč se mobilní telefon nepoužívá. S tímto zákazem většina žáků nesouhlasí. Při školení jsou poučeni, že pokud jim budou volat rodiče z důležitého důvodu, tak jim volání bude umožněno. Velmi často žáci odmítají toto pravidlo přijmout a hlavně nechápou naše důvody, proč takové pravidlo existuje. Tolerování pravidla zákazu kouření u 20 % žáků I. ročníku mě nepřekvapilo. Ve svém věku vidí stále pořád v převažujících případech své potřeby a nejsou stále ztotožněni s pravidly a normami. Stále ještě nemají v tomto věku úplně zvnitřněné pravidla, která jsou nastavena. Nedochází jim následky, které svým počínáním mohou způsobit. Jsem přesvědčená, že pokud by žáci mohli používat mobilní telefon, došlo by k častému zneužívání jeho použití. Byla jsem i svědkem toho, kdy mi jedna žákyně při stříhání zákazníka odložila náradí a přestala se věnovat zákazníkovi. Tohle jednání je velmi neslušné a pro zákazníka nepříjemné. Bohužel některým žákům toto jednání přijde naprosto v pořádku.

Otázka číslo 4: Jaké pravidlo na pracovišti se dle tvého názoru v případě porušení tolerovat nedá a proč?

Odpovědi:

Zde odpovědělo 50 % žáků I. ročníku, že jako za nepřijatelné porušení nastaveného pravidla považují krádež mezi žáky. Přivlastnit si něco co patří druhému, je závažným přestupkem proti pravidlům soužití ve společenství školní třídy. Je to podle nich naprosté narušení vztahů ve třídě. Krádež vyvolá atmosféru nedůvěry. Dalších 30 % žáků určilo nošení, distribuci a použití drogy jako za naprosto neomluvitelné porušení pravidla. Z celkového počtu dotázaných 20% žáků je přesvědčeno, že by netolerovali, a dokonce tvrdě trestali šikanu. Je to pro ně omezování osobní svobody. Jako důvod uvedli, že šikanu poznali na základní škole. Sdělili mi, jak se jich šikana dotkla v osobním životě a jak složité to pro ně bylo.

Zde odpovědělo rozdílně mnoho žáků II. ročníku od žáků I. ročníku. Zhruba 10% žáků určilo, že nepřijatelné porušení pravidla je lhaní. Pak následovalo u těchto žáků dovětek: „Kdo lže, tak ten taky může krást“. U další skupiny 30% žáků bylo uvedeno jako za nejdůležitější porušení pravidla záškoláctví. Zbytek 60% žáků odpověděl zcela jasně. Uvedli používání, nošení a distribuci drog. Tito žáci považovali za porušení pravidla použití všech návykových látek. Z těchto dotazovaných žáků se přiznalo 20% žáků, že již drogy ve svém životě vyzkoušeli.

Analýza odpovědí:

Dost mě překvapilo, že tak velké množství žáků I. ročníku se setkala se šikanou. Jako učitel se snažím projevy šikany na pracovišti praktické výuky co nejdříve řešit. V případě šikany by měl být učitel velmi obezřetný, protože v některých případech je jen otázka času, kdy se může tento psychický a fyzický teror prohloubit. Oběť se může stát psychicky a fyzicky týranou osobou. Při vyšetřování existence šikany na pracovišti jsem dost obezřetná. Co mě velmi zklamalo, že dost malý počet žáků I. ročníku uvedlo pravidlo zákazu používání drog. Je zřejmé, že mezi žáky na učilištích používání drog není tak veliký přestupek. Dokonce mně doplňovali otázku, že lehkou drogu vyzkoušelo 20% žáků. Často odpověděli: „Dnes je to normální“. Zřejmě si vůbec neuvědomují, že vzniká na drogu závislost a jak moc je tenhle problém závažný. U žáků II. ročníku je jasný posun v myšlení, neboť tam více jak polovina žáků drogy naprosto odsoudila. Je jim jasný

následek při používání, nošení a distribuci drog, který by nastal. Dále se jim nelíbilo porušení pravidla záškoláctví, které je podle nich v dnešní době časté.

Otázka číslo 5: Jaké jsou podle tebe nejčastější příčiny porušování pravidel?

Odpovědi:

Zhruba u 20 % žáků I. ročníku byla odpověď, že některá pravidla, která jsou dána, nejvíce lákají k porušování. Považují to za adrenalin. Dále uvedli krádež jako potřebu zkusit něco získat. Takto odpovědělo 30 % žáků. Odpověď u dalších 40 % žáků zněla, že příčinou záškoláctví je to, že se necítí dobře ve škole nebo na pracovišti, a to z důvodu špatného kolektivu. Také udávali, že nechodit do školy provozují z důvodu upozornit na sebe. Chtějí tímto krokem na sebe upozornit a upoutat zájem rodičů. Ale nejen, aby si toho všimli rodiče, ale i učitelé a spolužáci ve třídě. Chtějí být něčím zajímaví. U 10 % žáků, jsem nezískala odpověď žádnou.

U této odpovědi 30% žáků II. ročníku, se shodlo s odpovědí žáků I. ročníku. Odpověděli: „Zakázané ovoce nejlíp chutná“. Co se týká krádeže, tak 20% odpovědělo, že je láká také adrenalin a dále se jim líbí, pokud něco odcizí a ono se na to nepřijde. Berou to jako zábavu. Dalších 10% určilo jako důvod porušení zákazu kouření, že jsou závislí a nevydrží bez cigarety celou pracovní dobu. Zbytek 10% žáků napsalo také záškoláctví. Jako důvod uvedli nezajímavost, nudu, nepochopení ze strany učitele, rodičů a spolužáků.

Analýza odpovědí:

Doslova jsem byla překvapená odpovědí žáků, kde určili žáci krádež. To, že jí mají jako adrenalin, dokonce že mají radost, pokud se na krádež nepřijde. Je to překvapující zjištění. Pokládám si jako učitel otázku, jak mohou takhle přemýšlet, jak je to může napadnout, když je za krádež veliký postih a mohou být vyloučeni ze školy. Krádež se řeší s výchovnou poradkyní, s rodiči a popřípadě s policií. Odpovědi typu zálib v krádežích mě dost překvapily. S dalším problémem, se kterým se často setkávám, je problém záškoláctví. Bohužel výchovu, kterou by měli dát rodiče, často škola nemůže plně vynahradiť. Snažím se neustále vysvětlovat špatný dopad, který vzniká, když nám žák chodí za školu. Pokud přijdu na důvod, že žák díky špatnému kolektivu nechodí na pracoviště, snažím se tyto žakovy důvody objasnit a vyřešit. Co se týče závislosti spojené s kouřením, tak mohu pouze dodat, že bohužel závislých žáků v dnešní době přibývá. Na vině jsou

i rodiče, kteří to přehlížejí a nepovažují za velký přestupek v chování. Z vlastní zkušenosti jsem byla několikrát nucena pozvat rodiče na pracoviště odborného výcviku. Po vysvětlení jsem počítala s nápravou. Bohužel tomu bylo naopak. Pro tyto rodiče kouření jejich dětí na pracovišti praktického vyučování není žádný přestupek.

Otázka č. 6: Jak řeší tvůj učitel situaci, při které dojde k porušení některého zavedeného pravidla na pracovišti?

Odpovědi:

U této otázky 50 % žáků I. ročníku odpovědělo jasně, bez velikého přemýšlení. „Učitel odborného výcviku přestupky řeší nejdříve slovním upozorněním“. „Pak podle řádu a to nejdříve poznámkou, poté napomenutím učitele, poté důtkou učitele, důtkou ředitele a na závěr sníženou známkou z chování“. Zhruba 20 % žáků odpovědělo, že učitel OV zjistí nejdříve jaký je to přestupek a dle toho se rozhodne. Napsali, že „záleží, jaký je to přestupek a jak se opakuje“. „Vždy, když je přestupek poprvé tak pokárá, ale zároveň přivře oči.“ „Pokud se přestupek opakuje, tak nastávají tresty v podobě úklidu na pracovišti nebo prodloužení pracovní směny“. Jeden žák odpověděl, že ho učitel vyhodí z pracoviště. Napsal, že tento přestupek bere jako úlevu, protože nemusí pracovat. Zbytek 30% žáků odpovědělo, že učitel se snaží domlouvat žákovi, a pak také pokud se porušení pravidla opakuje, tak je dán trest v podobě zákazu úpravy svých vlasů, dle svého návrhu.

Reakce II. ročníku byla rozdílná. Zhruba 20% žáků sdělilo, že učitel v druhém ročníku řeší přestupky přísněji než u žáků prvního ročníku. Odpověděli, že pouze jednou upozorní a pak následuje trest v podobě úklidu na pracovišti. Jedna žákyně odpověděla: „V případě porušení pravidla nás učitel OV probodává vražedným pohledem“. „Hned vím, na čem jsem, ale když provedu nápravu, tak se na mě usměje“. Dále používá větu: „Přes to vlak nejede a nepojede a sáhněte si do svědomí hvězdy“. Dalších 50 % žáků odpovědělo, že pokud poruší pravidlo, nesmí si půjčit kulmy, gely, žehličky na vlasy. Je to podle nich větší trest než poznámka nebo dokonce důtka učitele. Názor jedné žákyně zněl: „Radši důtka učitele, než jít v natočených vlasech domů“. Zbytek 30 % mi odpověděl, že učitel rozděljuje tresty podle přestupku, který uděláme a podle četnosti porušení. „Mezi přestupky typu kouření, drogy a krádež nedělá učitel rozdíly a porušení trestá přísně.“ „Následuje okamžité volání rodičům žáka, dále pak výchovné poradkyni do školy. „Snaží se o okamžitou nápravu a udělení trestu“.

Analýza odpovědí:

S odpovědí žáků I. ročníku je zcela jasné, že jsou na pracovišti odborného výcviku kratší dobu a znají tresty v podobě hodnocení podle školního řádu. Jsou si vědomi, že učitel je vnímá méně kriticky než žáky II. ročníku. Pobavily mě odpovědi u žáků II. ročníku. Je opět znatelně vidět, že tito žáci znají více pravidla, která jsou na pracovišti zavedená. Dále si uvědomují smysl pravidel a vědí, že bez dodržování nastavených pravidel na pracovišti nelze důsledně vytvářet optimální prostředí k výuce. Žáci si uvědomují, že jsme k nim přísnější, jelikož jsou na pracovišti OV o rok déle.

Otázka č. 7. Navrhni, co by podle tebe mohlo pomoci, aby zavedená pravidla na pracovišti byla dodržována?

Odpovědi:

Z celkového počtu dotazovaných se 20 % žáků I. ročníku vyjádřilo, že k udržení kázně patří spolupráce a komunikace mezi učitelem a žákem. Žáci si přejí častěji mluvit o nastavených pravidlech. Od učitele očekávají empatii a důvěru. Tím se podle nich vytváří lepší klima na pracovišti. Dalších 20 % žáků odpovědělo, že je důležité, o jaké zavedené pravidlo se jedná. „Každé porušení pravidla je jinak závažné a podle toho by mělo být také tak trestané“. Dalších 30 % žáků uvedlo, že zavedená pravidla by měla být jinak nastavená. Dalších 30 % žáků I. ročníku odpovědělo, že mají být pravidla podaná pozitivně, jasně a stručně. Dalších 20 % odpovědělo, že by se rádi podíleli na vytváření pravidel s učitelem odborného výcviku společně. Učitele by měl více zajímat žákův názor na zavedená pravidla.

U žáků II. ročníku odpovědělo 30% respondentů, že k dodržování pravidel jsou potřeba přísnější postihy. Dalších 20 % žáků odpovědělo, že se nesmí přehlížet problémův žáci už od počátku, co nastoupí na pracoviště praktického vyučování. Je pro ně důležité, aby si k nim učitel snažil najít cestu a komunikoval s nimi. Zaměřit se na problém, který žáci mají a snažit se ho řešit hned od počátku. Jedna žákyně napsala: „Pomohla by psychologická poradna pro problémové žáky“. Dále 30 % žáků by si přálo být více motivováno k tomu, aby pravidla dodržovali. Jedna žákyně dokonce navrhla, že pokud by byla více pracovně motivována již v I. ročníku, pak ve II. ročníku jí to bude více bavit a bude se stále snažit o zdokonalení v oboru. Dalších 10 % žáků by přehlíželo drobné přestupky, a to v případě, že nejsou opakované. Dalších 40 % žáků napsalo, že musí respektovat učitele. Učitel by měl ukázat přirozenou autoritu ve vztahu se svými žáky.

Z celkového počtu dotazovaných 60 % žáků odpovědělo, že potřebují důvěřovat a spolehnout se na svého učitele. Pokud žák sdělí svůj problém učiteli, očekává od něho diskrétnost a důvěru.

Analýza odpovědi:

Zde jsou rozdílné odpovědi u žáků I. a II. ročníku. Žáci I. ročníku se zaměřili na formální stránku pravidel. Hledali spíše konkrétní nedostatky v zavedených pravidlech na pracovišti. Navrhovali, že by pravidla měla být stručněji formulována. Měla by mít spíše pozitivní charakter. O pravidlech by si přáli více komunikovat. To je i důsledek toho, že pravidla nemají ještě vžitá. Žáci I. ročníku tudíž pravidla vnímají, ale dobře je ještě neznají. Proto je zde nutné se na zavádění společných pravidel podílet a mluvit o nich. Žáci II. ročníku znají smysl pravidel. Proto více pocítují potřebu důvěřovat učiteli a mít k němu přirozenou autoritu.

Jako učitel souhlasím s tím, že žáci by měli být zapojeni do zavádění pravidel na pracovišti praktické výuky. Také souhlasím s tím, že je potřeba pravidla častěji opakovat. Zejména pro žáky I. ročníku. Žáci by měli znát postih, který bude následovat za porušení konkrétního pravidla. Tento postih by měl být důsledně dodržován pro každého žáka stejně. Také vnímám, že potřeba důvěry a empatie u žáků je velmi silná. Zejména u žáků II. ročníku. Jako učitel odborného výcviku vím, že každý žák má jiné potřeby a charakter. Podle tohoto aspektu se snažím také přistupovat k žákům.

2.8 Vyhodnocení hypotéz

Hlavní hypotéza:

"Nevidí-li žáci smysl zavedeného pravidla, často ho porušují“.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že pokud žáci nevidí smysl konkrétního zavedeného pravidla, jsou méně ochotni dodržovat toto pravidlo. Nejčastěji se jedná o pravidlo používání mobilu na pracoviště odborného výcviku. Žáci odpověděli, že nevidí důvod, proč existuje toto pravidlo, a proto ho častěji porušují. Mobilní telefon je pro ně základní životní potřeba a patří do dnešního života. Dále nevidí a nechtějí mnohdy přistoupit na pravidlo zákazu kouření v celém areálu OV. Nevidí v tom smysl. Chtějí kouřit o přestávkách na vyhrazených místech. Cítí se dospěle zodpovědní za svoje zdraví, a proto si o něm chtějí sami rozhodovat. Dále nechápou žáci zákaz gelových nehtů na pracovišti praktické výuky. Použití gelových nehtů bylo pro ně součástí každodenního života, a proto je pro ně těžké pochopit, že už je nesmí mít. Smysl viděli žáci v pravidlech – nošení bílého pracovního oděvu, být připraven na pracovišti OV se všemi potřebnými pomůckami, včasná omluva zameškaných hodin, zákaz šikany, lhaní, braní drog a jejich distribuce a zákaz krádeže. Tato pravidla neporušují žáci tak často jako pravidlo zákazu používání mobilního telefonu a kouření.

Vedlejší hypotézy:

H1.: Žáci 1. ročníku, kteří nemají praxi, neznají dostatečně zavedená pravidla.

Žáci I. ročníku, kteří ještě nemají vžitá pravidla, mají problémy s jejich dodržováním a chápáním. Žákům se musí častěji vysvětlovat, jelikož jsou na pracovišti OV krátkou dobu. Tato hypotéza se potvrdila.

H2.: Žáci 2. ročníku, kteří mají praxi, znají smysl vybraných pravidel chování.

Žáci v II. ročníku již pravidla dobře znají. Z odpovědí vyplývá, že znají všechny pravidla stanovená na OV. Tato hypotéza se také potvrdila.

2.9 Závěry z uskutečněného výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak žáci znají jednotlivá pravidla ve třídě a jak vnímají jejich smysl na pracovišti praktického vyučování v oboru kadeřník - kadeřnice. Z výsledků výzkumu je patrné, že pokud žáci znají smysl pravidel, lépe tyto pravidla dodržují.

Nejlépe je to docíleno komunikací mezi učitelem a žákem. Toho docílíme mj. tak, že formulace pravidel je srozumitelná. Žáci by měli být seznámeni s tím, jak dodržovat nastavená pravidla. Případně jak budou vypadat následky za jejich porušování. Pokud je mezi žákem a učitelem vzájemná důvěra, tak jsem přesvědčená, že se musí snížit porušování kázně. Dále pak děti z vyšších ročníků, které mají již zažitá pravidla, jsou více přízpůsobivé a dodržují pravidla více. Žáci druhého ročníku jsou o rok až dva starší, což má na dodržování pravidel velký vliv.

2.10 Jak vnímali výzkum samotní žáci

Dotazníky jsem rozdávala každému žákovi zvlášť z důvodu, aby si žáci nepomáhali. Časově jsem dotazníky nechala vyplnit v období čtyř týdnů. Mám čtyři skupiny dětí, které se mi neustále protáčejí na praxi. Bylo pro mě velice zajímavé zjištění, že to žáky bavilo. Pro žáky to bylo zpestření výuky. Nemusela jsem je napomínat, aby od sebe neopisovali. Každý chtěl sám za sebe mně sdělit názor. To je pro mě další poučení proč vytvářet pravidla společně. Občas během vyplňování měli nějaký dotaz, např. zda ze své upřímnosti nebudou mít nějaký problém. Toto zjištění mě jednak do jisté míry překvapilo, neboť současnou společenskou situaci vnímám jako hodně uvolněnou a osobně se považuji za tolerantního člověka, který ovšem lpí na dodržování jistých základních pravidel. Uklidnila jsem je a sdělila, že rozhodně ne. Upřímnosti si velice vážím. Naopak bylo velice milé, že mně žáci po přečtení jejich názorů na dané otázky důvěřují. Zazněly i takové návrhy, že by rádi vyplňovali dotazníky, tohoto stylu častěji.

Tato dotazníková akce přinesla do mé práce prvek uvolnění vztahu s žáky. Dost jsme se zasmáli. Jak jsem již psala, je to pro mě velikým přínosem a poučením do dalších let. Vážím si, že všechny čtyři skupiny to vzaly vážně. Samozřejmě se našli i takoví žáci, kteří se o dotazník moc nezajímali, ale těch bylo kolem 10 %. Tihle žáci nemají ani veliký zájem o práci, studium oboru a jsou většinou problémoví.

Závěr

Na základě zkušenosti bych doporučila pro pedagogickou praxi zadávat pravidla vždy na začátku školního roku. Žáci by měli na pravidlech, která mají být zavedená, spolupracovat společně s učitelem odborného výcviku. Nastavená pravidla by měla být vyvěšená na pracovišti odborného výcviku tak, aby byla dobře viditelná. Pravidla je také dobré během školního roku opakovat a vysvětlovat jejich smysl. Žáci pak společně s vyučujícím mohou tento materiál využívat a číst do konce školního roku. Je také velmi důležité pracovat s žáky tak, aby spatřovali důležitost ve svém dalším rozvoji, měli zájem chodit na pracoviště praktické výuky a chuť učit se něco nového. Je dobré žáky neustále motivovat k lepším výkonům. Pravidla by měla být stanovena a formulována kladně, aby nebyla vnímána jako zákaz. Pozitivní informace říká, jaké chování se očekává, je jakýmsi návodem k činnosti. Překračování pravidel může mít různý význam. To, co vnímáme jako provokace či drzost, může být testování hranic, někdy se jedná o boj o moc, stanovení pozice mezi vrstevníky, nedostatek pozornosti, ale i nuda může být příčinou. Je důležité rozlišovat mezi trestem a důsledkem chování. Cesta trestů u některých jedinců vyvolává potvrzení nesprávného chování. Žák se při postihu svého jednání cítí jako oběť a trestající autoritu vnímá jako nepřítele. Je vždy dobré porušováním pravidel předcházet, což znamená aplikovat respektující postoj vůči žákům. Pravidla vytvářet pokud možno za spolupráce s žáky. Snažit se volit požadavky na žáky smysluplně. Učit žáky dovednosti zvládat konflikty neagresivně. Příčinou chybného chování však může být chybné nastavení pravidel. Žáci neznají smysl či konkrétní cíl. Jako učitel vím, že je dobré, aby žáci měli v rámci pravidel dostatek volnosti a prostoru k tomu, aby se svobodně vyjádřili. Všichni žáci nejsou stejní, nevyvíjejí se stejným tempem a mají různé dovednosti a nadání. Spolupráce všech zúčastněných je důležitá – rodičů, učitelů i celého pedagogického sboru.

Jako učitel odborného výcviku se snažím, aby žáci vyšších ročníků šli příkladem těm mladším. Rozhodně to není lehké, musím být spravedlivá a zároveň důsledná. Pokud po žácích chci, aby nekouřili, tak sama nekouřím. Dále pokud chci, aby chodili čistí a upravení na pracoviště, tak jim musím jít vzorem. Je samozřejmě škoda, že taková žáci jsou zapojeni do výuky, respektive nejsou, protože jsou zdrojem negativního chování. Jako učitel nemůžu suplovat výchovu na plný úvazek, ale snažím se i u těchto problémových žáků o posun nahoru, v ohledu jejich chování. Chci být spravedlivá a nenechávám se ovlivnit. Nerozlišuji žáka podle vzhledu, známek ze základní školy. Nemám ráda nálepkování. Dělán si názor na žáka sama. Žáci si toho váží a nemají

problém se mnou potom vycházet. Někdy po dobrém, někdy bohužel po zlém. Snažím se předcházet negativním situacím na pracovišti. Věřím, že můj malý výzkum na malém vzorku žáků do jisté míry posunul vnímání nastavených pravidel na našem pracovišti, směrem k lepšímu. Alespoň u zmíněných ročníků. A tento krůček znamená pro uvedené žáky drobný náskok do života – ovlivňují dění na pracovišti. Ano, člověk ve věku patnácti či šestnácti let je silně emociální. Ve své snaze najít „své“ místo na světě prokazuje značnou vynalézavost. Nápad, jak na sebe upozornit, nemají hranice a často jsou za hranou nastavených pravidel. Mladý člověk se snadno nadchne, ale také tvrdě odmítne řešení, které vnímá jako útok na svoji osobnost. Každý den je pro mě ve vztahu k žákům i po dvaceti letech něčím nový. Snažím se vyvarovat zkratkovitým a krátkodobým řešením a tento výzkum a čas, který jsem věnovala svým žákům při řešení dotazníků, mně přinesl nové nápady. Dávno nenabízím svým žákům „srdce na dlani“, ale způsob otevřenosti s pevně ukotvenou autoritou. Věřím, že má cesta je správná. Ne každý z žáků ji ocení okamžitě, to neočekávám. Ale s lety, kdy bývalí žáci se stanou dospělými a pochopí, že nejkratší cesta k cíli není vždy přímka, věnují drobné zamyšlení náročné a občas přísné paní a vzpomenou si na její jméno v dobrém.

Resumé

V této bakalářské práci se budu zabývat problematikou, jak studenti vnímají nastavená pravidla na pracovišti odborného výcviku. V první části se soustředím na základní pojmy patřící do této problematiky. Pro část teoretickou jsem získávala informace z knih. Jedná se o charakteristiku odborného výcviku, prostředí, ve kterém probíhá výuka a kde to bez nastavených pravidel nejde. Následující část v dotazníkovém průzkumu zjišťuje, jak žáci vnímají nastavená pravidla a jejich smysl. V závěru práce se věnuji shrnutí poznatků, které jsem získala prostřednictvím dotazníku.

KLÍČOVÁ SLOVA

odborný výcvik, pravidla chování, školní řád, kázeň, nekázeň, výchovná opatření

Summary

In this thesis I will address the issue of how students perceive set rules on workplace training. In the first part, I focus on the basic concepts of this issue. For part of the theoretical I obtained information from the books. It is about characteristic of vocational training, the environment of teaching, and place where rules must be defined. The following section in the questionnaire determines how students perceive the set rules and their meaning. At the end, I work with a summary of the knowledge that I gained through the questionnaire.

KEYWORDS

professional training, rules of conduct, school of law, discipline, discipline, educational measure

Seznam literatury:

CANGELOSI, James S. *Strategie řízení třídy: jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1994. Pedagogická praxe. ISBN 80-717-8014-6

BENDL, Stanislav. *Jak předcházet nekázní, aneb, Kázeňské prostředky: jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce*. Vyd. 1. Praha: ISV nakladatelství, 2004, 208 s. Pedagogika (ISV). ISBN 80-866-4214-3

ČÁBALOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 272 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4729-930

DUBEC, Michal. *Poznáváme, určujeme a dodržujeme základní pravidla chování ve třídě a ve škole: tematický okruh osobnostní a sociální výchovy Mezilidské vztahy: lekce 7.1*. Vyd. 1. Praha: Projekt Odyssea, 2007, 78 l. Pedagogika (ISV). ISBN 978-80-87145-15-9

FONTANA, David. *Psychologie ve školní praxi: příručka pro učitele*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997, 383 s. Pedagogika (Grada). ISBN 80-717-8063-4

GIDDENS, Anthony. *Sociologie: příručka pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Argo, 1999, 594 s. Pedagogika (Grada). ISBN 80-720-3124-4

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 265 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4

HOLEČEK, Václav, Jana MIŇHOVÁ a Pavel PRUNNER. *Psychologie pro právníky: příručka pro učitele*. Vyd. 1. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003, 311 s. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7350-3

NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie osobnosti*. 2. vyd. Český Těšín: Nakladatelství Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1680-5

NOVOTNÁ, Lenka, Miloslava HRÍCHOVÁ a Jana MIŇHOVÁ. *Vývojová psychologie*. 3. vyd. V Plzni: Západočeská univerzita, 2004, 82 s. ISBN 80-7043-281-0

NOVOTNÁ, Lenka a Jana MIŇHOVÁ. *Psychopatologie pro učitele*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, Pedagogická fakulta, 2000, 119 s. ISBN 80-708-2594

KOCUROVÁ, Marie. *Specifické poruchy učení a chování*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2002, 95 s. ISBN 80-7082-705-x

KOPŘIVA, Pavel. *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála, 2005, 282 s. ISBN 80-901873-6-6

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003, 322 s. ISBN 80-717-8772-8

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese / Marie Vágnerová*. Vyd. 3., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2004, 870 s. ISBN 80-7178-802-3

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012, 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1

Internetová zdroje:

(online). [cit. 2015-06-01]. Dostupné z: <http://www.issziv.cz>

(online). [cit. 2015-05-30]. Dostupné z: www.msmt.cz

Legislativní dokumenty:

ČESKO. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Dostupné 10. 5. 2015 z www.msmt.cz.

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Školní řád ISSZIV

Příloha č. 2: Vzor dotazníku

Integrovaná střední škola Živnostenská, Pízeň, Štěproupa 13

ŠKOLNÍ ŘÁD

(pro žáky všech forem vzdělávání)

I. Základní ustanovení

Školní řád vydává ředitelka integrované střední školy Živnostenská, Pízeň, Štěproupa 13 v souladu se školským zákonem (č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a zákony ČR. Školní řád zohledňuje Úmluvu o právech dítěte.

Školní řád je vnitřní normou školy a patří mezi povinnou dokumentaci školy (zákon č. 561/2004, § 28 odst. 1 písmeno g, ve znění pozdějších předpisů). Součástí tohoto školního řádu jsou Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků všech forem vzdělávání.

Školní řád upravuje:

- podmínky pro výchovu a vzdělávání, a to v souladu s vědeckým poznáním v duchu zásad rovnosti, šlachetnosti a demokratické,
- podrobnosti k výšce práv a povinností žáků a jejich zákonných zástupců ve škole a podrobnosti o pravidlech vzájemných vztahů a pedagogických pracovníků,
- provoz a vnitřní režim školy,
- podmínky zajištění BOZP žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí,
- podmínky zajištění s majetkem školy ze strany žáků.

V souladu s § 167 odst. 1 – 7 zákona č. 561/2004 Sb. je při škole zřízena školská rada, do které jsou voleni či jmenováni zástupci nezletilých žáků, zletilých žáků, zřizovatele a pedagogických pracovníků.

Úmluva o právech dítěte:

- ochrana před jakoukoliv formou diskriminace
- respektovat práva a odpovědnost rodičů, všít dítě způsobem, který odpovídá rozvoji jeho schopností
- právo na svobodu myšlení, svědomí, shodnutí
- ochrana před vnášením do soubojení dítěte, do jeho korespondence, ochrana před zaskutněním stopy na jeho portét
- odpovědnost rodičů za výchovu dítěte
- právo handikapovaných dětí na vhodnou speciální péči, vzdělávání a výchovu

Dobrovolným rozhodnutím studovat ve střední škole se žák zavazuje řídit se chodem do školy, osvojovat si znalosti, jednat, chovat se a vystupovat jako kultivovaný člověk. Pro žáka jsou závazné základní právní normy zakotvené v právním řádu naší republiky, a proto je žák povinen dbát toho, aby neutilizoval svobodu projevu svých názorů, aby svým chováním nepoškodil kohokoli druhého. Žák se podílí na zodpovědnosti za své studium a své výsledky.

II. Povinnosti žáků a zákonných zástupců nezletilých žáků (§ 22 SZ)

1. Žáci jsou povinni:

- dodržovat do školy pravidelně a včas podle stanovného rozvrhu hodin a časáseřazení se vyslovování všech povinných a volitelných předmětů,
- chránit své zdraví a zdraví jiných, dodržovat školní řád, předpisy a pokyny školy k ochraně zdraví a bezpečnosti a požární předpisy, s nimiž byli seznámeni,
- plnit pokyny a příkazy pedagogických pracovníků i ostatních pracovníků školy vydané v souladu s právními předpisy a školním řádem,
- na teoretické a praktické vyučování být včas, čistě a bez výjezdů ošetřen a ujet, ve škole používat vhodné předměty, na praktickém vyučování doporučenou obuv a oděv. Příprava na praxi v oblasti služeb a potravinářství předpokládá dodržování společenských a hygienických zásad, profesionálních zvyklostí a zásad BOZP. Za přechodu při výšce přípravy na praxi je považován zapř. nevhodně umístěný předmět, výrazné líčení, gelové a nalakované nehty, roztrhané oblečení, obléčení a vzhled, které nesou znaky přitlačnosti k jakýchkoli extrémním skupinám. Jestliže pracovníci KHS při kontrole zjistí porušení povinností, které vyplývají z zvláštní Průvodních řádů a jsou zaviněny žáky a žákyznami a uvedou tuto skutečnost do zápisu výjezd stanovně pokusů, budou pokutu hradit v plné výši tato žáci a žákyzná, pokud jsou zletilí, a nejlépe jejich zákonní zástupci,
- dodržovat hygienické zásady, dbát o čistotu a pořádek ve třídě, na WC, v tělocvičně, v posilovně i v ostatních prostorách školy a na pracovištích praktického vyučování, třídit odpad a řídit se pravidly ekologického myšlení,
- nepoškozuje úmyslně zařízení školy včetně pracovních pomůcek, nástrojů a strojů. Při úmyslném poškození zařízení školy včetně pracovních pomůcek, nástrojů a strojů nebo při jejich sežrání je žák povinen vzniklou škodu nahradit v plné výši,
- vychovávat se všech projevů nevhodného a vulgárního chování vůči všem pracovníkům školy, spolužákům a ostatním návštěvníkům školy a dodržovat pravidla slušného chování,
- oznamovat neprochlelé třídě učitelé a učitelé odhromného výjevku (dále LOV) včetně změny v osobních údajích a rodinných poměrech (např. změnu bydliště, zákonného zástupce, pracoviště, číslo OP, změna zdravotní pojistovny),
- mlít příchaz ke vstupu do školy a bez vyzvání ho osobě pověřené ke kontrole předložit,
- v případě příchodu do budovy školy před 7:30 nahlašit svůj příchod ve vrahnicí,
- v případě, nepouští-li v průběhu pobytu přítomky budovu školy za účelem stravování, shromáždí se v určené učebně. Dozor v této učebně koná pedagogický pracovník dle harmonogramu dozoru,
- v případě, stávají-li se ve školní tělocvičně, shromáždí se ve vestibulu školy, odkud je odvede pedagogický pracovník komitací dozor do školní tělocvičny,
- po ukončení předloží vyučování hodiny si na pokyn učitele uložit všechny věci, uklidit své pracovní místo (včetně odličkových prostředků, školních stolů), odhodlat udělat do odpovídajícího kade a třídi uložít na míř (lavici). Na pokyn učitele opustit v klidu třídu, pracoviště a školu,

a) K telebakému ošetření, prevencivním prohlídkám, rehabilitačním cvičením apod. jsou žáci povinni se přednostně objednávat na dobu mimo vyučování, odpočívání a vyučování hlásit třídnímu učitelovi a vyučujícímu, z jehož hodiny odchází.

2. Zletilí žáci jsou dále povinni:

- informovat školu o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních potřebách nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání,
- dokladovat důvody své nepřítomnosti ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem,
- oznamovat škole údaje podle § 28 odst. 2 a 3 a další údaje, které jsou podstatné pro průběh vzdělávání nebo pro bezpečnost žáka, a změny v těchto údajích.

3. Zákonní zástupci nezletilých žáků jsou povinni:

- zajistit, aby žák docházel řádně do školy,
- na vyzvání ředitelky školy se osobně zúčastnit projednávání závažných otázek týkajících se vzdělávání žáka,
- informovat školu o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních potřebách žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání,
- dokladovat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem,
- oznamovat škole údaje podle § 28 odst. 2 a 3 a další údaje, které jsou podstatné pro průběh vzdělávání nebo pro bezpečnost žáka, a změny v těchto údajích.

III. Práva žáků a zákonných zástupců nezletilých žáků (§ 21 ŠZ)

Žáci mají právo:

- na vzdělávání a školní služby podle zákona č. 561/2004 Sb., Školský zákon, ve znění pozdějších předpisů,
  - na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělávání,
  - volit a být voleni do školské rady, jsou-li zletilí,
  - zakládat v rámci školy samostatné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejich prostřednictvím se účastnit na řešení školy a tím, že ředitelka školy je povinna se souhlasem a vyjádřením těchto samostatných orgánů zabývat,
  - vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost odpovídající jejich věku a stupni rozvoje,
  - na informace a poradenskou pomoc školy nebo školského poradenského zařízení v záležitostech týkajících se vzdělávání podle Školského zákona.
- Práva podle písmene b), c), e) a f) mají také zákonní zástupci nezletilých žáků.

Na informace podle písmene b) mají v případě zletilých žáků také jejich rodiče, popřípadě jiné osoby, které vůči zletilým žákům plní výchovné povinnosti.

Připomínky, výhrady a náměty k činnosti školy a jejím pracovníkům má žák právo sdělovat osobně nebo písemně svému třídnímu učitelovi a jeho prostřednictvím zástupcem ředitelky nebo přímo ředitelce školy.

V případě nejistoty v učivu nebo v případě jiných studijních potřeb může žák požádat o pomoc svého třídního učitele, výchovného poradce nebo křesťanskou, jímho pedagogického pracovníka školy.

Chc-li se z jakýchkoli důvodů žák školy omlouvat, má právo se obrátit o pomoc či radu na křesťanskou pracovníka školy.

Má-li zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka pochybnosti o spornosti hodnocení na konci vyučovacího nebo školního pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitelku školy o komisařskou přezkoumání žáka, je-li vyhodnocení žáka v daném studijním období špatné, krajně špatné. Podrobenosti – viz § 69 odstavce 9, 10 zákona č. 561/2004 Sb., školky zákon.

IV. Žákům je zakázáno

- Kouřit ve všech prousových školách a pracovištích praktického vyučování a na všech akcích pořádaných školou.
- Přicházet na vyučování pod vlivem alkoholu, drog a jiných návykových látek.
- Přinášet do školy a na praktické vyučování nebo na akce pořádané školou alkoholické nápoje, návykové a jiné nebezpečné látky, požívání je, popř. je předkládat spolužákům.
- Přinášet na vyučování věci, které přinášejí nebezpečí a vyučování, které mohou narušovat pozornost žáků, být přítomni jejich zranění, a dále věci zbytečné, které mohou být předmětem zneužití (kníž. valce, větší obnos peněz, šperky, apod.).
- Při vyučování používat mobilní telefony a jiné elektronické přístroje, jakož i dleňjet je ze školního zdroje.
- Bez výlovného souhlasu učitele ve škole používat zvukové a obrazové záznamy.
- Během vyučování vyřizovat soukromé záležitosti (svažiny, telefonáty).
- Během vyučování věcně přestávky opouštět budovu školy a provozy praktického vyučování.
- Otevřítí o přestávkách okna a vyklánět se z nich.
- Opřít se a sedět na radiátory ústředního topení.
- Siknovat – své spolozáky vyčítat, zasmálovat, slovně či fyzicky napadát, poškozovat jejich věci a sexualizně je obtěžovat.

V. Docházka do střední školy

- Školní docházka (omluvenou a neomluvenou nepřítomnost) žáků své třídy eviduje třídní učitel.

2. Nemůže-li se žák zúčastnit vyučování, požádá předem zákonný zástupce nezletilého žáka nebo zletilý žák sám třídního učitele nebo MOV o uvolnění z vyučování. O uvolnění žáka žák nebo jeho zákonný zástupce písemně. Jedná se např. o uvolnění ze závažných rodinných důvodů, z důvodů lékařské léčby, rodinné rekreace, klubové sportovní akce apod.
  - a) na jeden den může uvolnit žáka z vyučování třídní učitel,
  - b) na dva a tři dny uvolní žáka zástupce ředitele pro teoretické nebo praktické vyučování,
  - c) na více než tři dny je nutné žádost o uvolnění předložit prostřednictvím třídního učitele (který žákově doporučí nebo nedoporučí) ředitelce školy.

Žádost nemusí škola vyhovět, pokud důvody pro nepřítomnost nejsou dostatečné (jde-li o časté opakování absencí, má-li žák špatné studijní výsledky, výbojové problémy aj.).

3. Nemůže-li se žák zúčastnit vyučování z důvodů, které nemohl předejít (nahlé omezení, vážné rodinné důvody apod.), je jeho zákonný zástupce, případně zletilý žák sám povinen doložit písemně důvody nepřítomnosti ve výbojové sešitě do 3 kalendářních dnů od počátku jeho nepřítomnosti (§ 67 odst. 1) třídnímu učitelovi nebo UOV.

Třídní učitel nebo UOV omlouví nepřítomnost žáka při vyučování na základě omluvenky podepsané zletilým žákem nebo zákonným zástupcem nezletilého žáka, popř. ošetřujícím lékařem.

V případě podezření z omezené schopnosti omluvenky může škola požadovat doložení nepřítomnosti žáka potvrzením ošetřujícího lékaře jako sociální omluvenky vystavené zákonným zástupcem nebo zletilým žákem.

V případě, že žák ocesomení infikční nemocí nebo se s ní dostane do styku, je zákonný zástupce nezletilého žáka nebo zletilý žák povinen toto neproděně oznámit třídnímu učitelovi nebo učitelce UOV.

4. Jestliže se žák nečástečně vyučování na dobu nejméně pěti vyučovacích dnů a jeho nečástečnost při vyučování není v této době písemně omluvena, vyzve technická škola písemně žáka, a je-li nezletilý, jeho zákonného zástupce, aby neproděně doložil důvod žákovy nepřítomnosti, a zároveň upozorní žáka, že pokud do 10 dnů od dočasně výzvy žák do střední školy nenastoupí nebo nedoloží důvod nepřítomnosti, považuje se, jako by studia zanechal posledním dnem této lhůty; tento dnem přestává být žákem školy (§ 68 odst. 2).

5. Ocesomení-li žák během vyučování (nahlé nevolnost, úraz apod.), škola telefonicky vyzve rodiče, aby si žáka vyzvedli, objedná lékařskou službu, v závažných případech zajistí doprovod dospělou osobou.

6. Žákovi bude umožněno opustit školu během vyučování pouze v nezávažných případech, a to na základě žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého žáka, v níž bude uveden důvod a u nezletilých žáků poznamenáno, že zákonný zástupce přebírá za žáka po dobu jeho nepřítomnosti zodpovědnost.

7. O uvolnění žáka v průběhu vyučování z důvodů preventivní prohlídky, lékařského vyšetření a ošetření, rehabilitačních cvičení, sportovních, kulturních a jiných akcí, požádá zákonný zástupce žáka, v případě zletilého žáka on sám písemně. V tomto případě za bezpochybnosti žáka přebírá na sebe zákonný zástupce žáka, v případě zletilého žáka on sám.

8. Ocesomení-li žák nebo některá z osob, s nimiž byl nebo je v úvážném styku, infekční nemocí, oznámí to žák nebo jeho zákonný zástupce ihned vedení školy.

9. Žák, který bude mít za klasifikační období (pobyt) celkovou absenci (i omluvenou) větší než 30 % vyučovacích hodin, může být klasifikován pouze po vykonání doplňkové zkoušky. V případě omluvené zvláštního zřetel může vyukačitel po dohodě s vedením školy žáka klasifikovat.

10. Žáci dálkového studia mají pravidelně konzultační hodiny ve dnech, které učí ředitelka školy v počtu dle platného ŠVP a sestaveného rozvrhu hodin na dané pololetí a školní rok.

11. Žákům dálkového studia se celková absence nepočítá.
12. Žákům, kterým povolila ředitelka UVP, se celková absence nepočítá.

VI. Výchovná opatření (§ 31 ŠZ)

1. Pochvalu nebo jiné ocenění uděluje žákům třídní učitel, učitel odborného výcviku, ředitelka nebo orgán státní správy.
2. Podle závažnosti provinění mohou být žákům udělena některá z těchto kázeňských opatření:
  - a) nepomocnit třídním učitelem nebo vyučujícím ze studia se žák províni závažně proti školnímu řádu.
  - b) dlhá třídního učitele nebo učitele odborného výcviku
  - c) oštká ředitelky školy
  - d) podmínečné vyloučení ze studia nejdlé na dobu 1 roku
  - e) vyloučení ze studia

3. Podmínečné vyloučení nebo vyloučení ze studia se uděje, pokud se žák províni závažně proti školnímu řádu. O podmínečné vyloučení nebo vyloučení ze studia rozhodne ředitelka školy do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění žáka dozvěděla, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy se žák provinění dopustil a výjimkou, kdy je posouzen klasifikačně jako trestný čin. O svém rozhodnutí informuje ředitelka pedagogickou radu. V rozhodnutí o podmínečném vyloučení ze studia stanoví řS zkoušební lhůtu, a to nejdlé na dobu jed- noho roku.

VII. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků (§ 69 ŠZ)

1. Za první pololetí se vydává žákovi výpis z vysvědčení. Na konci školního roku se vydá žákovi vysvědčení za první a druhé pololetí příslušného školního roku.
2. Hodnocení výsledků na vysvědčení je vyjádřeno klasifikační díle Pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.
3. Škola převeďe klasifikaci do slovního hodnocení pouze v případě přestupu žáka na školu, která hodnoí odlišným způsobem, a to na žákově této školy, zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého žáka.

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Obecně:

1. Zásady klasifikace
2. Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci
3. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků na vysvědčení
- 3.1. Prospěch
- 3.2. Chování
- 3.3. Celkové hodnocení
- 3.4. Hodnocení a klasifikace žáků
4. Klasifikace žáků
- 4.1. Klasifikace v povinných předmětech s převahou výchovného působení
- 4.2. Klasifikace v povinných předmětech s převahou teoretického zaměření a praktických činností
- 4.3. Pololetní klasifikace
- 4.4. Klasifikace žáků se specifickými vývojovými poruchami
- 4.5. Klasifikace žáků dálkového studia
- 4.6. Klasifikace žáků s IVP
5. Výchovná opatření
6. Komisionální zkouška a opravná zkouška
7. Individuální plán

Hodnocení prospěchu a chování žáků středních škol je uvedeno obecně závaznými právními předpisy – vyhláškou č. 13/2005 Sb. o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatořích, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

1. Zásady klasifikace

- a) Při hodnocení, průběžné i celkové klasifikaci učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.
- b) Při celkové klasifikaci přiblíží učitel k celkovému závěrečnému žákovi i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období získat v učebních výkonech pro učitelů indikaci.
- c) Pro potreby klasifikace se predmety deli do III skupin:
  - predmety s převahou teoretického zaměření
  - predmety s převahou praktických činností
  - predmety s převahou výchovného a odborného zaměření

9

2. Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

- a) Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovné vzdělávacích výsledků a chování žáků získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:
  1. soustavným didagicko-psychologickým pozorováním žáka,
  2. soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
  3. různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy,
  4. kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami,
  5. analýzou výledek činnosti žáka,
  6. konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby i s pracovníky PPP a zdravotnických služeb, zejména u žáků s trvalými psychologickými a zdravotními potížemi a poruchami
  7. rozhovorem se žákem a zákonnými zástupci žáka
- b) Žák musí být ve vyučovacích hodinách z předmětu vyzkoušen:
  1. při 1 hodinové dotaci za týden alespoň dvakrát za každé pololetí, z toho nejméně jednou ústně za každé pololetí,
  2. při 1,5, 2 a 2,5 hodinové dotaci za týden a u uměleckých předmetů alespoň čtyřikrát za každé pololetí, z toho nejméně jednou ústně za každé pololetí,
  3. při 3, 3,5, 4 a více hodinové dotaci za týden alespoň šestkrát za každé pololetí, z toho nejméně jednou ústně za každé pololetí,
- c) Učitel oznámí žákovi výsledky každé klasifikace a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených výkonů, výkonů, výkonů. Při ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledky hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů, včetně předložení opravné a obdovněné písemné práce.
- d) Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rovněž učitel rovněž na celý školní rok, aby se nadměrně nezabíraly v učebních obdobích. Žáci mohou psát pouze jednu soběnou (tj. čtenářskou, pololetní) práci v jednom dni.
- e) Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka v písemné a elektronické (program Bakalář) podobě, přičemž musí být písemná a elektronická podoba klasifikace totožná viz Pokyn vedení k zápisu průběžné klasifikace.

3. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků na vysvědčení

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech staovených ŠVP se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

3.1. Prospěch

Prospěch žáka v jednotlivých vyučovacích předmětech je klasifikován těmito stupni:

- 1 - výborný,
- 2 - chvalitebný,
- 3 - dobrý,
- 4 - dostatečný,
- 5 - nedostatečný.

3.2. Chování

V denní formě vzdělávání se chování žáka hodnotí stupni hodnocení:

10

Žák, který na konci druhého pololetí neprospěl nevyřeší za dvou povinných předmetů, nebo žák, který neprospěl na konci prvního pololetí nevyřeší za dvou povinných předmetů v průběhu zkušebního období, nebo žák, který neprospěl na konci prvního pololetí, musí v průběhu zkušebního období vypracovat příslušné školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Opravené zkušky jsou komitovány.

4. Klasifikace žáků

- Žáci jsou klasifikováni ve všech vyučovaných předmětech uvedených v učebním plánu příslušného ročníku.
- Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušný předmět.
- V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výšedný stupeň za klasifikační období příslušný učitel po vzájemné dohodě. Nedojde-li k dohodě, stanoví se výšedný klasifikační stupeň rozhodnutím ředitele školy.
- Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a snalijní výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se stanoví s přihlédnutím k náročnosti jednotlivých zkušebních a k vývoji práce žáka během klasifikačního období, ke kvalitě projevu, k originalitě myšlení a nikoliv pouze na základě průměru z bodování za příslušné období.
- Při určování klasifikačního stupně používá učitel výsledky práce objektivně, nesmí podléhat žádnému vlivu subjektivnímu ani vnějším.
- Ředitel školy určí způsob, jakým budou třídní učitelé a vedení školy informovat o stavu hodnocení ve třídě.
- Případy zanedávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednávají při pedagogických radách.
- Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, neprospějí však 48 hodin před jednatelnou nadgospoják radou o klasifikaci, zapříči učitelé příslušných předmětů výsledky celkové klasifikace do katalogových listů a připraví návrhy na umístění opravovaných zkušebních, na klasifikaci v náhradním termínu, apod.

4.1 Klasifikace v povinných předmětech s převahou výchovného a odborného působení

Žák zadaný do zvláštní tříšné výchovy se při úlevěch, doporučených lékařem, hodnotí s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.

Výchovně vzdělávací výsledky se hodnotí podle těchto kritérií:

- Stupeň 1 (výborný)**
- Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá svých osobních předpokladů a rozvíjí je v individuálních a kolektivních projevech. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě v nových úkolech. Má výrazně aktivní zájem o vyučovací předmět.
- Stupeň 2 (dobrý)**
- Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převládá samostatný na základě využití svých osobních předpokladů, které rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev a práce je esteticky působivá a má jen menší nedostatky. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o vyučovací předmět.

- 1 - velmi dobré,
- 2 - uspokojivé,
- 3 - neuspokojivé.

Chování žáka se nehodnotí v důlkové a vešterní formě stuđa.

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

- Stupeň 1 (velmi dobré)**
- Žák uvědoměle dodrřuje pravidla chování a ustanovení řádu školy. Má dobrý vztah ke všem spolužákům a přispívá k urvěření dobrých pracovních podmínek pro vyučování a pro vřchovu nímto vyučování. Méně závazných přestupků se dopouští ojediněle.

- Stupeň 2 (uspokojivé)**
- Chování žáka není v souladu s pravidly chování a s ustanoveními řádu školy. Dopouští se zvažnějších přestupků nebo se opakovaně dopouští méně závazných přestupků. Žák není vždy příslušně výchovně působen.

- Stupeň 3 (neuspokojivé)**
- Žák se dopouští závažného přestupku proti pravidlům chování nebo řádu školy.

3.3 Celkové hodnocení

Celkové hodnocení žáka se na vysvěščení vřadřuje stupni:

- prospěl (a) s vřaznaměním,
- prospěl (a),
- neprospěl (a),
- nehodnocen (a).

Žák prospějí s vřaznaměním, není-li klasifikace v řádném povinném předmětu horší než stupeň 2 - chvalitebný a průměrný prospěch z povinných předmětů není horší než 1,50 a chování se hodnotí jako velmi dobré. V oborech vzdělávací skupiny 82 Umění, užité umění se dále vřazuje v odborných předmětech, které stanoví rámcový vzdělávací program, prospěch 1 - výborný.

Žák prospějí, není-li klasifikace v některém povinném předmětu vyřářena stupněm 5 - nehodnocený.

Žák neprospějí, je-li klasifikace v některém povinném předmětu vyřářena stupněm 5 - nehodnocený nebo není-li žák hodnocen z některého předmětu na konci druhého pololetí.

3.4 Hodnocení a klasifikace žáků

Do vřářebního ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí příslušného ročníku prospějí ve všech povinných předmětech stanovených ŠVP, s výjimkou předmětu, z nichž se žák nehodnocí. Hodnocení žáka v odborných předmětech, které stanoví RVP v uměleckých oborech, se uskutečňuje po vykonání komitovadlní zkušby.

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nepozdějí do konce termínu. Není-li možné žáka hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nepozdějí do konce zkušebního školního roku. Do doby hodnocení navřářuje žák nejbliřší vřářší ročník. Není-li žák hodnocen ani v tomto termínu, neprospějí.

Stupeň 3 (dobry)

- Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a polotvořivý. Nevytváří dostatečně svých schopností v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev a práce jsou málo plosobivé, dopouští se chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají taktější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc pedagogického pracovníka. Nemá dostatečný zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 4 (dostatečný)

- Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Využívá schopností v projevu a jeho práce je málo úspěšná. Úkolů není a částečnými chybami. Svě minimální vědomosti a dovednosti aplikuje jen s velkou pomocí. Projevuje velmi malou snahu a zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 5 (nedostatečný)

- Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chýbný. Osvojené vědomosti a dovednosti neslovně nebo nečísle aplikovat. Neprojevuje zájem o vyučovací předmět.

4.2 Klasifikace v porovnáních předmětů a převahou teoretického zaměření a praktických činností

Stupeň 1 (vyborný)

- Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice, zákonnosti uceleně, přesně a úplně chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů i zákonitostí. Myslí logicky správně, zjednodívá se u něj projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je smysluplný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činností jsou kreativní. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (dobře)

- Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonnosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a praktické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů pedagogického pracovníka uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů i zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev má menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobry)

- Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonností nepostupné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci pedagogického pracovníka korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů pedagogického pracovníka. Jeho myšlení je velmi správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu pedagogického pracovníka.

Stupeň 4 (dostatečný)

- Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a praktických činností je málo polotvořivý a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využití poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné chyby dovede žák s pomocí pedagogického pracovníka opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

- Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a praktické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty pedagogického pracovníka. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické chyby. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí pedagogického pracovníka. Nedovede samostatně studovat.

4.3 Pojetí klasifikace

A. Žák, který má celkovou absenci větší než 30 %.

- a) u předletu, kde zameškal méně než 30 % hodin, může učitel žáka klasifikovat,
- b) u předletu, kde zameškal více než 30 % hodin, bude žák konat doplňkovou zkoušku.

1. pololetí – žák nezaplní docházku: je mu vypsan termín k doplnění klasifikace doplňkovou zkouškou. Tato zkouška není komisionální, provede ji učitel + přisedelci v daném termínu. Pokud se žák neobjeví na zkoušce, je v 1. pololetí nebudoucen. Žák může v jeden den vykonat nejvýše 3 zkoušky. Výsledek zkoušky je zapsán do protokolu o doplňkové zkoušce a TU zapíše klasifikaci za 1. pololetí do modulu v programu Bakalář.

Ze závažných důvodů může řešitel školy žákoví stanovit jeden náhradní termín doplňkové zkoušky, nejpozději do 31. 3. daného školního roku, pokud zůstane žák nebo žáci konat doplňkové zkoušky do 3 dnů ode dne konání zkoušky závažných důvodů, které znemožňují vykonání zkoušky.

2. pololetí – žák nezaplní docházku: je mu vypsan termín k doplnění klasifikace. Tato zkouška není komisionální, provede ji učitel + přisedelci v daném termínu. Pokud se žák neobjeví na zkoušce, je ve 2. pololetí nebudoucen.

Žák může v jeden den vykonat nejvýše 3 zkoušky. Výsledek zkoušky je zapsán do protokolu o doplňkové zkoušce a TU zapíše klasifikaci za 2. pololetí do modulu v programu Bakalář.

Pokud zůstane žák nebo žáci konat doplňkové zkoušky do 3 dnů ode dne konání náhradního termínu doplňkové zkoušky, které znemožňují vykonání zkoušky, lze stanovit jeden náhradní termín doplňkové zkoušky. Není-li žák budoucen ani v tomto termínu, je nebudoucen. Celkové hodnocení za 2. pololetí je neprospěh.

Žák, který na konci 2. pololetí neprospěh nejvýše ze 2 povinných předmětů, nebo žák, který neprospěh na konci prvního pololetí nejvýše ze 2 povinných předmětů vyřazených pouze v prvním pololetí, koná z těchto předmětů opravnou zkoušku. Termín opravných zkoušek měl

ředitel školy tak, aby opravné zkoušky byly vykonány úspěšně nebo se k jejím konání rozhodl, zda zkoušky neprospějí do konce září následujícího školního roku (pokud zletlý žák nebo zákonný zástupce žáka nedožádá nejpozději do 3 dnů ode dne konání zkoušky závazně důvody, které znemožňují vykonání zkoušky). Opravné zkoušky jsou komisionální.

B. Žák, který má celkovou absenci menší než 30 %.

- u předmětu, kde zameškal méně než 30 % hodin, může žáka učitel klasifikovat,
- u předmětu, kde zameškal více než 30 % hodin, je zodpovědnost na vyučujícím, zda klasifikuje nebo neklasifikuje (rozhoduje se podle počtu známek, přístupu k předmětovým úkolům a podobně; např. 2 žáci mají stejnou absenci - již nerozhoduje žádná hranice, jednoho klasifikuje, druhého nikoliv; obhájit si to musí vyučující).

4.4 Klasifikace žáků se specifickými vývojovými poruchami (obvles, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie)

Zjištění vědomostí a dovedností žáka pro stanovení úrovně žákovských vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušek, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv, což je žádoucí klást dětem na tento druh posvěru, ve kterém má žák předpoklady pochvat lepší výkony. Za obecné platnou je třeba pokládat zásadu, že při hodnocení nevyvážáme z prosněho počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládá.

Při hodnocení a klasifikaci žáků je třeba postupovat velmi individuálně, s využitím všech dostupných informací, zejména informací z odborných vyšetření.

4.5 Klasifikace žáků středního studia

- Vyučující dálkového studia je povinen seznámit žáky s pravidly, podmínkami a formami hodnocení pro splnění klasifikace za dané klasifikační období.
- Žák je hodnocen průběžně nebo jednou na konci klasifikačního období.
- Průběžně je žák hodnocen v běžných konzultačních hodinách. Vyučující je povinen zařadit předmět požadavky v souladu s vyučovanými tematickými celky dle ŠVP. Pokud bude realizováno šesti zkoušení, učitel sdělí známku ihned. Hodnocení písemných prací a testů učitel zapisuje do průběžné klasifikace v programu Bakalář nebo sdělí žákovi nejpozději do následující konzultace.
- Pro žáky dálkového studia seplní čl. 2 písmeno b) a čl. 4.3 písmena A a B.

4.6 Klasifikace žáků a JVP

Hodnocení a klasifikace u žáků, kterým povolila ředitelka JVP, probíhá dle pravidel pro žáky denního studia. Neplní pro ně však čl. 2 písmeno b) a čl. 4.3 písmena A a B.

Průběžně je žák hodnocen v běžných konzultačních hodinách. Vyučující je povinen zařadit předmět požadavky v souladu s vyučovanými tematickými celky dle ŠVP. Pokud bude realizováno šesti zkoušení, učitel sdělí známku ihned. Hodnocení písemných prací a testů učitel zapisuje do průběžné klasifikace v programu Bakalář a sdělí žákovi nejpozději do následující konzultace.

5. Výchovná opatření

Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiné ocenění a kázeňská opatření. Kázeňským opatřením je podmíněné vyloučení žáka ze školy, vyloučení žáka ze školy, a další kázeňská opatření, která nurnají právní důsledky pro žáka. Pochvaly, jiné ocenění a další kázeňská opatření může udělit učitel ředitel školy nebo třítní učitel.

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jině právnické či fyzické osoby žákoví po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lákosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dobrodůlnou úspěšnou práci.

Třítní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za význačný projev školní iniciativy nebo za důstojněji úspěšnou práci.

Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákoví uložit tato kázeňská opatření:

- napomenutí třídním učitelem, napomenutí učitelem OV,
- důtku třídním učitelem, důtku učitelem OV,
- důtku ředitel školy.

6. Komisionální zkouška a opravná zkouška

Komisionální zkouška

Komisionální zkouška koná žák v těchto případech:

- při zkoušce z odborných předmětů, které stanoví učební plán nebo RVP v uměleckých oborech,
- koná-li opravné zkoušky,
- požádá-li zletlý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka o jeho komisionální přezkoušení z důvodu pochybnosti o správnosti hodnocení nebo koná-li se přezkoušení z podnětu ředitel školy či komisionální přezkoušení,
- při studiu jednotlivých vyučovačských předmětů,
- koná-li rozdílovou zkoušku,
- je-li žák osvobozen od povinnosti docházet do školy.

Komise pro komisionální zkoušky je nejmeně učitelů. Jejím předsedou je ředitel školy nebo jiný pověřený pedagogický pracovník, zkušený učitel, popřípadě učitel odborného výcviku vyučující žáka danému vyučovacímu předmětu a předsedci, který má odbornou kvalifikaci pro výkon úkolů nebo přiběžného předmětu. Pokud je ředitel školy zároveň vyučujícím, jmenuje předsedu komise krajský úřad. Členy komise jmenuje rector školy. Výsledek zkoušky vyhlásí předseda veřejně v den konání zkoušky. Rozhodnutí o klasifikaci je konečné v případě, požádá-li žák nebo zákonný zástupce žáka o jeho přezkoušení, koná-li se přezkoušení z podnětu ředitel školy nebo koná-li se opravná zkouška.

Komisionální zkouška podle § 6 odst. 1 písmeno b) a c) vyhlásky 13/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, může žák konat v jednom dni nejvýše jednu.

Opravná zkouška

Termín opravných zkoušek určí ředitel školy tak, aby opravné zkoušky byly vykonány nejpozději do konce příštího školního roku. Žák, který nevykonal opravnou zkoušku úspěšně

nebo se k jejímu konání nedostaví, nepropadá. Ze závažných důvodů může ředitel školy žáka-
vi stanovit odhadní termín opravné zkoušky nejpozději do konce zafixujícího školního
roku.

Má-li zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka pochybnosti o správnosti hodnocení
na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodno-
cení prokazatelně dověděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, po-
žádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmě-
tu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od do-
ručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zletilým žákem nebo zákonným zástupcem
nezletilého žáka.

V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komi-
sionálního přezkoušení podle § 69 odst. 9 školského zákona na jiné střední škole. Zkoušky se
na žádost ŘÚ účastní školní inspektor.

7. Individuální plán

Ředitelka školy se řídí při povolování individuálních vzdělávacích plánů (IVP) zákonem č.
561/2004 Sb., školský zákon, v platném znění, vyhláškou č. 132/2005 Sb. a vyhláškou č.
73/2005 Sb.

Ředitelka školy seznámí zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého žáka s potřebám
vzdělávání podle IVP, s termíny konzultačních hodin a se školním řádem. IVP podepsaný
ředitelkou školy, žákem a zákonným zástupcem nezletilého žáka, se stává součástí osobní
dokumentace žáka.

Pedagogická rada projednala a schválila školní řád dne 5. 6. 2013. Tento školní řád byl
projednán a schválen dne 11. 6. 2013 ve školské radě. Školní řád je závazný pro všechny žáky
a pracovníky ISSZ, Píseň, Skarogova 13 od 1. 9. 2013. Souhlasně k tomuto dni přestává platit
školní řád ze dne 13. 4. 2011.

Mgr. Věra Uličová

Mgr. Věra Uličová, ředitelka

Příloha č. 2

Ukázka dotazníku:

Dobrý den, ráda bych Vás požádala, zda můžete z důvodu mého výzkumu týkajícího se problematiky pochopení smyslu pravidel odpovědět na následující otázky. Otázek je celkem sedm. Otázky jsou otevřené, a proto můžete svobodně vyjádřit a napsat svůj názor podle vlastních představ.

Děkuji za vyplnění, Eva Hausnerová.

<i>1. Která pravidla, která se týkají výkonu praxe, znáš? Napiš co je jejich smyslem?</i>
<i>2. Která pravidla se podle tebe na pracovišti nejčastěji porušují?</i>
<i>3. Jaké pravidlo na pracovišti by se dle tvého názoru v případě porušení dalo tolerovat proč?</i>
<i>4. Jaké pravidlo na pracovišti se dle tvého názoru, v případě porušení tolerovat nedá a proč?</i>
<i>5. Jaké jsou podle tebe nejčastější příčiny porušování pravidel?</i>
<i>6. Jakým způsobem řeší tvůj učitel situaci, když dojde k porušení některého zavedeného pravidla na pracovišti?</i>
<i>7. Navrhni, co by mohlo podle tebe pomoci, aby zavedená pravidla na pracovišti byla dodržována?</i>